

NAŠA LUČ

M E S E Č N I K Z A S L O V E N C E P O S V E T U

SEPTEMBER 2017

letnik 66, številka 9

4

POGOVOR S PROF. VILJEMOM ČERNOM
Čudoviti svet, poln zelenja in tišine

6

RAFAELOVA DRUŽBA
Romanje treh Slovenij

9

NOVICE
Dobrodošli doma v Murski Soboti

55-letnica misije na Švedskem

NAŠA LUČ

Glasilno Zveze slovenskih izseljenskih duhovnikov, diaconov in pastoralnih sodelavcev v Evropi za verska, kulturna in narodna vprašanja

Izdajatelj: Zveza slovenskih izseljenskih duhovnikov in Rafaelova družba • Založnik: Družina, SI-Ljubljana, p. p. 95 • Glavni urednik: Janez Pucelj, München, Nemčija • Odgovorni urednik: Lenart Rihar, Ljubljana • Uredništvo: Rafaelova družba, Naša luč, Poljanska c. 2, SI-1000 Ljubljana, tel.: 01/438 30 50, faks: 01/438 30 55, e-naslova: rafaelova.druzba@siol.net in jpucelj@msn.com • Uprava: Krekov trg 1, SI-1000 Ljubljana, tel. 01/360 28 28 • Jezikovni pregled: Vida Frelih

CENA IZVODA: 2,45 EUR. CELOLETNA NAROČNINA ZA SLOVENIJO: 26,95 EUR • LETNA NAROČNINA (za pošiljanje iz Slovenije): Evropska zveza 36,85 EUR • Švica 48,95 CHF • Velika Britanija 31,35 GBP • Avstralija 50,60 AUD • Kanada 49,50 CAD • ZDA 48,40 USD. V ceno je všteti 9,5 % davek na dodano vrednost in ustrezna poštnina, ki velja za pošiljanje z navadno redno pošto. Cena za letalsko pošiljanje je 41,25 evra. • LETNA NAROČNINA PRI POVERJENIKIH: Evropska zveza 35 EUR • Švedska 320 SEK • Švica 45 CHF • Velika Britanija 28 GBP. • Naročnino lahko plačate pri poverjenikih ali na upravi. Transakcijski račun pri NLB d. d.: 02014-0015204714, DRUŽINA, d. o. o., s pripisom za Našo luč, IBAN SI56020140015204714, SWIFT LJBASI2X • Nove naročnike sprejemajo poverjeniki in uprava.

Oblikovna zasnova: Klemen Kunaver • Grafična priprava: Nika Jesenko, Družina d. o. o. • Fotografija na naslovnici: Tatjana Splichal, Logarska dolina • Tisk: tiskano v Sloveniji.

Rafaelova družba, Naša luč, Poljanska 2, SI-1000 Ljubljana, tel.: (+386) 1 438 30 50, faks: (+386) 1 438 30 55, e-naslov: rafaelova.druzba@siol.net
www.rafaelova-druzba.rkc.si • Poslovni račun pri NLB d. d.: 02014-0253581535, voditelj: Lenart Rihar

Zveza slovenskih izseljenskih duhovnikov, diaconov in pastoralnih sodelavcev v Evropi

Liebigstr. 10, 80538 München, T (*49) 089 2193 7900, M 0173 9876 372, F (*49) 089 2193 79016, predsednik: msgr. Janez Pucelj

POGOVOR	
S PROF. VILJEMOM ČERNOM	4
Čudoviti svet, poln zelenja in tišine	
RAFAELOVA DRUŽBA	6
Romanje treh Slovenij	
ZAKLADI SLOVENSKE UMETNOSTI	7
Kiparsko delo Lojzeta Dolinarja	
JEZIKOVNI KOTIČEK	8
Gremo na pot	
SLOVENIJA, NAŠ SKUPNI DOM	
Premisleki	9
Novice	9
Slovenija pred predsedniškimi volitvami	10
ROMANJE TREH SLOVENIJ	22
Upanje v večno Slovenijo (Predavanje – 1. del)	
KRIŽANKA / MALO ZA ŠALO	24

Jezik – dom na tujem

Čas dopustov in počitnic je za nami. Nekateri naši bralci ste bili deležni srečanja s svojo domovino Slovenijo. Mnogi starejši si tega ne morete več privoščiti. Vendar je domovina vseeno blizu, saj jo nosimo v svoji zavesti, spominu in srcu. In tudi v jeziku.

Domovina je tudi naš jezik in čut zanj. Na obiskih v Sloveniji se to okrepi, obenem pa se kdo že sreča z zadrego, ko mu zmanjka slovenskih besed. Ne najde takoj primerne izraza ali pa ne pozna besed, ki omogočijo pestro, slikovito govorico. Govor ni tekoč in pusti neprijeten občutek, da nismo več sproščeni v slovenski govorici.

Srečujemo se z dejstvom, kako pomembno je, da svoj jezik gojimo. To je posebna naloga, ki se ji ne izogne nihče, kdor je odšel v drug kulturni in jezikovni svet. Lastna izkušnja nam pove, da se ohranja jezik samo z uporabo, to je z govorjenjem. Zanimanje za jezik spodbuja in kliče k branju časnikov v slovenskem jeziku. Lepoto jezika pa spoznamo v leposlovnih knjigah. Brati je treba nekaj dobrega in jezikovno bogatega, da se ohranja in razvija čut za slovenščino.

V izseljenstvu ali zdomstvu je skrb za jezik veliko večji izziv, kot je to v zamejstvu in domovini. Pa tudi tam se lepa in čista slovenščina ne ohranja samodejno, saj je tujih vplivov v današnjih razmerah zelo veliko. Največji onesnaževalec domače govorice je jezik, ki smo se ga naučili in se nam zdi, da z njim dosežemo ves svet – angleščina. Običajno nam je poznana v šolski obliki, vendar nam omogoča neposreden stik z vsem svetom. Je pa ta 'svetovna govorica' jezikovno siromašna, ker je sestavljena iz 1000 do 2000 besed in nekaj osnov slovnice. To povsem zadostuje za varljivo samozavest, da smo razumljeni povsod, da obvladamo ves svet.

V zdomski ali izseljenjski situaciji je seveda izziv jezik okolja, kjer živimo. Tu v vsakdanjem govoru začnemo uporabljati tuje besede in jim dodajamo slovenske končnice ali pa jih v nespremenjeni obliki vstavljamo v slovenske stavke. Te mešanice »olajšajo« pogovor samo v skupnosti, ki je udomačena v določenem okolju. Za rojaka od drugod pa je zmazek jezikovne zanemarjenosti. Popačenje dveh jezikov hkrati je slepa ulica.

Jasna in čista slovenska beseda in govor je stvar osebne odločitve. Ta napor je potrebno najprej priznati in se zanj odločiti, ga sprejeti kot stalno in pomembno nalogo. Nič se ne zgodi samo po sebi. Vrednote ostajajo, dokler jih zavestno gojimo. In slovenski jezik je naša osnovna vrednota.

V tem mesecu se odpirajo vrata dopolnilnih ali župnijskih šol slovenskega jezika. Pred starši je vprašanje, kako se bodo odločili za svoje otroke glede slovenščine. Za odrasle pa je odločitev, ali bodo do slovenščine pozorni in bodo spodbujali mlajše k naporu za ohranitev jezika. Odločiti se je treba za slovenščino v družini in da v slovenski družbi govorimo slovensko, čeprav je to komu naporno. Slovenščina ostaja med nami kot vrednota samo tako, da jo govorimo. Za otroke je družina in slovenska skupnost najboljša šola jezika, ki jo lahko nekoliko podpre dopolnilna šola, kjer je še na dosegu staršem.

Janez Pucelj

ZVEZA SLOVENSkih IZSELJENSKIH DUHOVNIKOV, DIAKONOV IN PASTORALNIH SODELAVCEV V EVROPI

ANGLIJA

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA LONDON
62, Offley Road, LONDON SW9 0LS
T/F (*44) 020. 7735 6655
<http://www.skm-london.org.uk>
župnik: Stanislav Cikanek
e-naslov: cikanek@msn.com

AVSTRILIJA

SLOVENSKI PASTORALNI CENTER DUNAJ
Einsiedlergasse 9-11, 1050 WIEN
M (*43) (0)660-657-94-33
duhovnik: Matija Tratnjek
e-naslov: info@spc-dunaj.net
www.spc-dunaj.net

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA GRADEC

Marihilferplatz 3, 8020 GRAZ
T (*43) 0316. 7131 6924
župnik: p. mag. Jože Lampret OFMConv

PREDARLSKO

oskrbuje: mag. David Taljat (glej Švica)

SLOVENSKA KAT. MISIJA ŠPITAL

Drau Marienkapelle, Villacherstr., SPITAL
župnik: mag. Jože Andolšek
Št. Primož 65, 9123 Št. Primož
T (*43) 042. 3927 19

BELGIJA, NIZOZEMSKA IN LUKSEMBURG

SLOVENSKI PASTORALNI CENTER BRUSELJ
Av. de la Couronne 206
1050 Bruxelles / Ixelles
T (+32) 02. 64 77 106
M (*32) 0489. 783 532
župnik: dr. Zvone Štrubelj
e-naslov: zvones@gmx.de

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA EISDEN

Guill. Lambertlaan 36, BE 3630 EISDEN
T/F (*32) 089. 7622 01
kontaktna oseba: Nežka Zalar,
M (*32) 472. 2682 00
e-naslov: nezka@scarlet.be

FRANCIJA

DELEGATURA – AUMONERIE NATIONALE DES SLOVÈNES DE FRANCE
Moulin de Thicourt 57380 THICOURT
Tel – Fax (*33) 03. 8701 0701
e-naslov: kaminjoseph@aol.com

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA PARIZ

3, Impasse Hoche, 92320 CHATILLON
T (*33) 1 42 53 64 43,
župnik: dr. Zvone Štrubelj (glej SPC Bruselj)
diakon Ciril Valant: 32, rue de la Guilloire,
78720 La Celle les Bordes. Tel: 01 34 85 26 66
e-naslov: valant.ciril@wanadoo.fr

SLOVENSKA KAT. MISIJA MERLEBACH

14, r. du 5 Decembre, 57800 MERLEBACH
T (*33) 03. 8781 4782,
T mlin (*33) 03. 8701 0701
župnik in delegat: Jože Kamin,
e-naslov: kaminjoseph@aol.com

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA NICA

6, rue Vernier, 06000 NICE
T (*33) 4. 9388 5851, F (*33) 4. 9388 5851
župnik: Štefan Čukman
e-naslov: scukman@club-internet.fr

HRVAŠKA

SLOVENSKA KAT. SKUPNOST ZAGREB

oskrbovana iz Slovenije. Informacije:
dekan Anton Trpin, T (*386) 07 338 00 15
Trubarjeva 1, 8310 Sentjernej
e-naslov: zupnija.sentjernej@rc.ki

ITALIJA

SLOVENSKA KATOLIŠKA SKUPNOST RIM
Via Appia Nuova 884, 00178 ROMA
T (*39) 06.7184 744, F 06. 712 99 910

SLOVENSKA KAT. SKUPNOST MILANO

cerkev Corpus Domini, ul. Canova 4
informacije: Karel Bolčina, M (*39) 338 195 8889
e-naslov: donkarel@tiscali.it

NEMČIJA

KOORDINACIJA DUŠNEGA PASTIRSTVA SLOVENCEV PO SVETU

govorec: msgr. Janez Pucelj
Liebigstr. 10, 80538 München
T (*49) 089.2193 7900, M 0173.9876 372
F (*49) 089. 2193 79016
e-naslov: jpucelj@msn.com

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA

Kolonnenstr. 38, 10829 BERLIN
M (*49) 175.2462 425
župnik: Izidor Pečovnik
e-naslov: dori@skmberlin.de

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA ESSEN

Bausemshorst 2, 45329 ESSEN
T (*49) 0201. 3641 513
T/F (*49) 0201. 3641 804
www.slomisija-essen.de
župnik: Alojzij Rajk
M (*49) 0173 340 82 95
e-naslov: alojzijr@gmail.com, alojzij.rajk@rc.ki

SLOVENSKA KAT. ŽUPNIJA FRANKFURT

Mathildenstr. 30 a, 60599 FRANKFURT
T (*49) 069. 6365 48, F 069. 6330 7632
www.skg-frankfurt.de
župnik: Martin Retelj
e-naslov: martin@skg-frankfurt.de

SLOVENSKA KAT. MISIJA MANNHEIM

Römerstrasse 32, 68259 MANNHEIM
T (*49) 0621. 285 00, F 0621. 7152 106
www.skm-mannheim.de
župnik: Janez Modic
e-naslov: janez@skm-mannheim.de

SLOVENSKA KAT. MISIJA STUTTART

Stafflenbergstr. 64, 70184 STUTTART
T (*49) 0711. 2328 91, M 0178. 4417 675
F (*49) 0711. 2361 331
www.skm-stuttgart.de
župnik: Aleš Kalamar
T (*49) 0711. 5489 8064, M 0176. 8450 9228
e-naslov: aleskalamar@gmail.com

SLOVENSKA KAT. MISIJA AUGSBURG

Ottmarsgäßchen 8, 86152 Augsburg
T/F (*49) 0821. 979 13, M 0173.5937 313
župnik: Roman Kutin
e-naslov: roman.kutin@gmx.net

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA ULM

Neunkirchenweg 63 A, 89077 ULM
župnik: Roman Kutin (glej Augsburg)

SLOVENSKA KAT. ŽUPNIJA MÜNCHEN

Liebigstr. 10, 80538 MÜNCHEN
T (*49) 089. 2219 41, F 089. 2193 79016
www.skgmuc.com
e-naslov: slovenischsprachige-mission.muenchen@erzbistum-muenchen.de
www.skm-muenchen.de
župnik: Janez Pucelj; T (*49) 089. 2193 7900
e-naslov: jpucelj@msn.com
župnik v pokoju: Marjan Bečan
e-naslov: mbeacan@erzbistum-muenchen.de
pastoralni sodelavec: Slavko Kessler
e-naslov: skessler@ebmuc.de
diakon Ralph Prausmüller
e-naslov: ralphprau@gmail.com

SRBIJA

SLOVENSKA KAT. SKUPNOST BEOGRAD

Župa sv. Cirila i Metoda
Požeška 35, 11030 BEOGRAD
T (+381) 11 30 56 120
MT (*381) 665 105 509
župnik: Lojze Letonja CM
e-naslov: lletonja@gmail.com

ŠVEDSKA

SLOVENSKA KAT. MISIJA GÖTEBORG

Parkgatan 14, 411 38 GÖTEBORG
T/F (*46) 70 827 8757
T (+46) (0)31 7115421, M (+46) (0)708 278757
www.slovenskamisija.se
župnik: Zvone Podvinski
e-naslov: zvone@kristuskonungen.se;
zvone.podvinski@rc.ki

ŠVICA-LICHTENSTEIN

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA
Naglerwiesenstrasse 12, 8049 ZÜRICH
T 0041 (0)44 301 31 32, M 0041 (0)79 7773 948
spletna stran: www.slomisija.ch
župnik: mag. David Taljat
e-naslov: slomission.ch@gmail.com

Čudoviti svet, poln zelenja in tišine

Pogovor s profesorjem Viljemom Černom

Nisem ga vprašal, kaj mu pomeni glas rojakov in poznavalcev, ki njegov lik in življenjski boj v beneških dolinah, zlasti v Terski, primerjajo z Mahatmo Gandijem, a delček svojih vodil je odstrl mimogrede. Ponos in pogum pa tudi zvitost, vse mora biti združeno, pravi. Uporabljati je treba besede, ki razveselijo. V človeku je treba razumeti, kaj misli in kaj si želi. Predvsem pa je nujno delati prav, da te ne morejo ob ničemer ujeti, te osamiti, ustrahovati in utišati.

Viljem Černo se je rodil leta 1937 v Bardu, se šolal v Gorici in Trstu, potem pa do upokojitve in še daleč čez poučeval po mnogih krajih; večinoma v domači Terski dolini, sicer pa tudi širše, vse do Tablje. Še manj se je omejeval pri svojem kulturnem, političnem in sploh narodno-buditeljskem delu. Katero koli odgovornost si je naložil, in teh je bilo veliko, vsaka je služila poslanstvu, ki veje iz slehernega njegovega vlakna: boril se bom, da ne umre naša zemlja, da ostane živo, kar smo podedovali, da zaživijo jezik in stare navade, da se bodo naši ljudje čutili svobodnejše in ponosne.

Obupa kljub otožnim verzom ni bilo na njegovem obzorju. Veselil se je vsake pobude beneške mladine in vedno do konca in z velikim žarom sprejemal vsak obisk, vsako obetavno povezavo z matico. Ko se je oziral na sovražen valjar zgodovine, proti kateremu se je vztrajno boril, je rekel: kljub vsemu sem bil srečen.

Naš sogovornik je umrl 22. julija letos. Pred vami je zadnji veliki intervju z njim. Pred letom dni ga je objavil Slovenski čas, ki ga za ponatis odstopa naši reviji.

> Letos je minilo 40 let od strašnega potresa v vaših krajih. Je spomin nanj še živ?

Ja, naši ljudje se še spominjajo. Spominjajo se tudi drugačnega, boljšega življenja izpred potresa. Ob tragediji so nas želeli preseliti v bližino Vidma, da bi napravili veliki Videm, ampak naši ljudje, to jim je treba priznati, niso hoteli zapustiti svojih krajev. Svojo dom so želeli znova zgraditi tu, kjer so se rodili. In iz tega so nastala nova naselja, z drugačnimi, tudi čisto lepimi hišami, ampak prejšnjega življenja ni bilo več.

Posebej starejši ljudje se dobro spominjajo, kako prijetno, kako lepo, kako solidarno je bilo življenje pred potresom. Ni bilo lahko, živeli smo z zemljo, z živino, kot vsa višje ležeča območja, vendar smo si pomagali, vezal nas je jezik, da smo si bili kot bratje. Če je nekomu delo zastajalo, so mu prišli pomagat zastoj. To je tista dobrota, ki je bila v vsakem našem človeku.

> Kaj so bile poleg porušenih stavb najhujše posledice potresa?

Po potresu so naši mladi spet začeli odhajati. Imamo nove vasi, ampak so prazne. Dokler so bili njihovi starši živi, so ti ljudje redno prihajali na obiske in pomagat, zdaj, ko so stari umrli, ne prihajajo več. Postali so Nemci, Francozi, Švicarji, Belgijci. Tu je ostalo malo ljudi in to ne daje poguma.

> Danes prek zaslonov vidimo, koliko gorja prinesejo take katastrofe. Vendar se morda po tolikih letih že lahko pove: Ali je morda iz te nesreče zraslo tudi kaj dobrega za Beneške Slovence?

Težko bi rekel. V začetku so sicer obljubljali, da bomo dobili tudi kakšno podjetje, da bomo lahko živeli na svoji zemlji, čeprav na nekoliko drugačen način. To bi šlo, ker so naši ljudje delavni. Vendar potem niso storili ničesar. Tovarne so začeli graditi ob glavnih cestah ali ob furlanskem vzhodju teh naših dolin. In naši ljudje so morali dol, če so hoteli dobiti delo in se ne izseliti.

> Povsem so se spremenile tudi podobe vasi ...

Prejšnje hiše so bile zanimive. Zgradili so jih naši ljudje po svoji zamisli. Vse je bilo narejeno iz tega, kar jim je dajala ta zemlja. Hiše so bile tako grajene iz kamna, a bile so ljubke. Ko je prišel turist ali izseljenec, je začutil dušo in lepoto, ki se je ne najde drugje. Ganki so služili – poleg lepšanja domače hiše – za obešanje koruze v kitah in se je vse zdelo, kot da je okrašeno. Zdaj tega ni več. Ne obdelujejo več zemlje niti nimajo živine, ker niso zgradili hlevov. Prej je imela vsaka družina po dve kravi, imela je koze ali ovce, prašiča. Bili smo skoraj nekako bogati nasproti Furlaniji. Tam so morali plačevati gospodarju, da so lahko obdelovali zemljo. Mi smo bili sami gospodarji in to nam je dajalo pogum. In ni nam bilo težko biti zvečer truden, ko si postavil grablje ali lopato ob zid in si vedel, da ti stara nona v hiši dela polento in sir. Bil je konec dneva, izčrpanost in zadošččenost obenem. To je bilo veselje.

> Terska dolina predstavlja najbolj zahodno slovensko in slovansko naselitev, obenem pa je, če odštejemo slovensko zamejstvo na Hrvaškem, tudi najmanj poznana ...

Naša dolina je res oddaljena in odmaknjena, ampak vsi, ki pridejo, opazijo lepoto narave in rečejo, da je to raj na zemlji. Da prideš v Tersko dolino, se je treba

Prof. Viljem Černo

nameniti, si je treba vzeti čas. In potem si nagrajen s pogledom na gorovje Mužcev, od koder izvira Ter, vidi se gorovje Velike Glave, tja se pride do Stola na Kobariškem. To so kraji, ki so bili nekoč vsi lepo obdelani, do vrha gora so naši ljudje kosili seno in delali tiste značilne kope, ker ni bilo več prostora na senikih. Potem so se domačini zbrali in v enem dnevu prinesli vse kope po stezah v vas. Vsi so prišli in pomagali. Gospodar je delo, ki je bilo takrat darovano, sovaščanom povrnil ob naslednji priliki.

> Misel vam rada uide k tem prekrasnim minulim podobam, kako pa gledate na italijanski del te preteklosti, ki je prinašal tudi zatiranje?

Prej smo v naši vasi govorili samo naš slovenski jezik. Namen Italije je bil poitalijančiti nas. Mi pa smo se čutili drugačni, veselejši, če smo med sabo govorili jezik, ki so nam ga ponudili naši starši. Ko so prišle prve italijanske učiteljice, nas niso razumele in otroci smo se jim v hudomušnosti smejali. Takrat je bil učitelj še naš ujetnik, ne mi njegovi podložniki. Ponosni smo bili na jezik. Vendar so nam ga, posebej mladim, neprestano studili, češ da ni nič vredno, da se moramo naučiti italijanščine, če hočemo napredovati. S slovenščino so povezovali titovce in komuniste, skratka vse najhujše, kar si človek lahko izmisli. Vse je bilo v ustrahovanju. V šoli in zunaj

Med uglednimi gosti na romanju treh Slovenij 2009

Na ekskurziji Rafaelove družbe 2011

šole. Da so poniževali, včasih mladim petnajstih, šestnajstih let, ki so bili naklonjeni slovenstvu, niso dali niti potnega lista, čeprav so imeli na tujem po svojih ljudeh že urejeno delo. Po drugi strani pa so strašno pritiskali, da so se izseljevali vsi, ki so se izrekli za slovenstvo. To so delale tajne organizacije, ki so razsajale po naših dolinah.

> Kako ste občutili fašizem?

Po drugi svetovni vojni je bilo veliko hujše kot med prvo svetovno vojno ali pod fašizmom. Vi ste imeli težaven, strupen fašizem. Nas so imeli itak za Italijane in so nas pustili bolj pri miru. Seveda so hoteli, da smo vsi *italianissimi*, patrioti in še kaj, niso pa pritiskali kot pri vas. Po drugi svetovni vojni jih je strašno motilo, da še vedno govorimo po slovensko. In so organizirali v vsaki vasi še celodnevni otroški vrtec. Naš duhovnik Anton Kofol (Cuffolo) v knjigi piše, da so učiteljice, ker jih je on učil verouk v slovenščini, svoje lastne otroke zmerjale, da so *titi*, da so Jugoslovani, izdajalci. Pozneje so vsakega otroka kaznovali na mnoge načine: od glob do šikaniranja. To so bile neverjetne in nemogoče stvari.

> Kaj se je zgodilo s tajnimi organizacijami, ki so Beneškim Slovincem grenile življenje?

Danes jih ni več. Izdajajo pa celo knjige (*eno takih, ki je izšla leta 2014, prelistava*), ki popisujejo, kako so se denimo pripravljali na napad Jugoslavije ...

> Je bila ta tajna dejavnost kdaj raziskana, procesirana, sankcionirana?

Ne. Samo potihnilo je, zamrlo. Vendar njeni pripadniki zahtevajo celo pokojnine. Po drugi strani pa dobivajo te organizacije tudi negativen prizvok, zato v vsaki situaciji ne razglašajo svojega članstva in početja.

> Posluževali so se tudi nasilja ...

Hudo je bilo. En tak primer: po krajih, po gostilnah, kjer so se zbirali naši ljudje in prepevali po slovensko, so prišli in razdeljali gostilno, da je ljudi sčasoma postalo strah peti po domače. Tako se je, kot pravi naš duhovnik Valentin Birtič, po naših krajih vse večkrat čulo *Oj božime, naše dolince*. Zbogom, naše doline. In so odšli.

> Odšli so, čeprav je izseljenski kruh trd ...

Njihovo življenje je bilo res težko. Vendar so bili Slovenci strašno cenjeni. Prišel je delodajalec iz Švice po mlado delovno silo in sem mu dejal, da je v Venetu veliko takih, ki želijo delo. Pa je rekel, da tistih noče: Jaz vem, da tukaj govorite slovensko, zato sem prišel sem. Ker vaši ljudje so delavni, nikdar ne protestirajo, ne kradejo, delajo v soboto in tudi na nedeljo, če je treba. So vsi umirjeni poštnjaki, močni in prijazni ljudje.

> Zaradi raznarodovalne politike in totalitarizmov je ranjena identiteta, kar se še posebej izraža v diaspori in zdomstvu, kjer ideoloških pritiskov večinoma ni več, a »slovenske« in »beneške« skupnosti praviloma živijo druga mimo druge vsaka svoje življenje. Kako to komentirate?

To je žalostno, čeprav po svoje razumljivo. V Belgiji je bil svoj čas duhovnik, ki je izdajal listič. Ljudje so ga vselej težko pričakovali, kot so čakali *Matajur*, da so izvedeli, kaj se dogaja po naših dolinah. S prvo generacijo je to šlo, druga generacija je začela hoditi v francoske šole. In so začutili, da je biti Francoz bolje kot biti Italijan. Kaj šele Jugoslovan.

Po drugi strani pa na primer še sedaj vsako leto prihajajo iz Avstralije in znajo tako čisto naše narčje in se spomnijo vseh naših krajev, da človek z bolečino občuti: kako so to oni lahko ohranili v nekem daljnem kraju, nas doma so pa tako potlačili, nam vzeli duhovnost in lepoto.

> Komunizem, ki je strašno stiskal rojake na slovenski strani meje, je svoj davek pobiral tudi po zamejstvu: prav je prišel italijanskemu desničarstvu, ki je v svoji propagandi skušalo vsak najmanjši preblisk slovenstva enačiti s to sovjetsko ideologijo ...

Komunizem je bil pravo ustrahovanje. Naši ljudje so zelo verni, komunizem jih ni zanimal in ga niso hoteli. Imeli pa smo desničarje, nestrpnije in tajne organizacije, kot sva govorila, in res, samo če si spregovoril slovensko, so te označili za komunista. Celo vsi naši duhovniki, ki sem jih poznal in s katerimi sem sodeloval, so bili zaradi slovenske zavesti deležni napadov, da so titovci in komunisti!

> Bebavost ali sprevrženost take logike ni zmanjšala hudih krivic. Te ste že kot otrok doživljali tudi vi in vaša ovdovela mati, ki vas je poslala v slovensko šolo v Gorico.

Seveda so bile to priznane italijanske šole, kjer pa se je poučevalo v slovenščini, kot so po vojni zahtevali zavezniki. Moja mama, to je treba priznati, je bila močna, korajžna. Napadali so jo mnogi, češ, ali nima kaj dati svojemu otroku, da ga pošilja v take šole, ki nič ne veljajo oziroma bodo veljale samo v Jugoslaviji, saj učijo samo komunizem. Vendar je nekoč prišla k meni v Gorico prav enako, kot piše Ivan Cankar o materi, ki jo je zatajil. Prišla je in me čakala tam pred vežo, da smo končali pouk. Potem sva šla skupaj v dijaški dom in mi je dejala, kako lahko govorijo, da je to komunistična šola, če imajo na eni strani Marijin kip, na drugi pa svetega Jožefa. Potem sem jo predstavil upraviteljem in so ji dali kosilo. »O,« je rekla po vseh vtisih ob slovesu, »dobro je tu, tudi na toplem si in ješ bolje, kot če bi bil doma. Ostani, ostani trdno, boš videl, da uspeš.« In mi je pustila zadnji denar, tudi tistega, ki ga je imela za prevoz nazaj domov. To so neverjetne reči. Zasluži si vse moje spoštovanje in ljubezen.

> Vsi sošolci iz Benečije pa pritiskov niso zdržali ...

Pritisk je bil zelo hud in skrajno nestrpen. Tako da sva od kakih dvajsetih ostala le še dva.

> So se ti, ki so odšli, potem obrnili proti?

Vsi, ki smo začeli v Gorici, smo ostali zvesti prijatelji in v sebi nosimo lep spomin na šole in Gorico. Namenoma so jih potem pritegnili v poklicno šolo, da so postali zidarji in potem so vsi ti mladi odšli

po svetu. So pa vsi ostali zvesti in so nek steber, ki še ljubi in brani jezik svojih očetov. A dosegli so, da niso postali slovenski intelektualci na svoji zemlji.

> V tistih časih se je pri vas na protislovenske okope postavljala tudi Cerkev. Ali drži, da vas duhovnik demonstrativno ni hotel obhajati, ker ste obiskovali slovensko šolo?

Takrat nisem niti vedel, kaj je to komunizem. V Gorici smo imeli pred veliko nočjo teden duhovnih vaj. Za praznik sem prišel domov. Mama je hotela, da grem kljub duhovnim vajam doma še enkrat k spovedi. Takrat nas je bilo »Goričanov« še kakih pet. Duhovnik nas je spovedal, naslednji dan pri obhajilu pa nas je preskočil. Pri veliki maši je pridigal, da človek zaradi učenosti ne pride v raj, kaj lahko pa v pekel in da tiste šole niso poštene. To sem potožil svojemu katehetu Pavlinu, pa je rekel, kaj hočemo storiti, nič ...

> Tega vas ne sprašujem zato, da bi še midva pomagala, kot je moderno, na splošno udrihati po Cerkvi, pač pa me zanima, kako ste zmogli tako cerkveno stranpot, politikantstvo in krivico »pogoltniti«. Ste skušali razumeti, odpustiti, »videti širšo sliko«? Ste se s tem soočili kasneje kot odrasel mož? Očitno je namreč, da niste zavrnil ne vere ne Cerkve ...

Ni bilo lahko. Cerkev v tem primeru ni bila tisto, kar bi morala biti. Krščanska, ki pomaga, odpušča, stoji za šibkim človekom. Tu smo bili vsi šibki.

Se mi je pa zgodila zanimiva stvar. Čeprav nas niso obhajali in so nas dejansko izobčili, smo vseeno redno hodili k maši. Ni mogel priti od oltarja in nas vreči ven. In tako smo po stari navadi hodili k maši in tudi v šolo. Ko sem kasneje zaradi zmage na natečaju začel poučevati v Čenti, jim ni bilo prav, da prihaja nekdo iz slovenskih šol in pred drugimi dobi delovno mesto. Pritoževali so se pri ravnatelju. Ta ni imel kaj, edino preveriti je hotel, če sem morda res komunist, zato je hotel potrdilo domačega župnika, da hodim k maši. Moral sem iti še k istemu župniku, ki me ni obhajal. Seveda so se v tem času stvari tudi že nekoliko spremenile in mi je dal tisto potrdilo. Tako sem ostal na delovnem mestu. Sicer bi to izkoristili in me vrgli iz šole: ne bi dobil delovnega mesta in bi se moral izseliti.

> V učiteljskem poklicu ste se potem ustalili ...

Seveda jih je motilo, da sem bil na neki način edini intelektualac, a ko sem začel poučevati, so se razmere počasi počasi le spreminjale in umirjale. Kot Slovenca me niso imeli v čisljih, ampak sem vsako leto pridobival priljubljenost kot profesor. In moja mama je lahko postala ponosna na človeka, zaradi katerega je imela toliko težav.

Bardo, na ekskurziji Rafaelove družbe 2016

Viljem Černo – človeška toplina in profesorski žar

> **Zlato obdobje vaših dolin se umešča v čas Beneške republike, od katere ostaja tudi poimenovanje. Zakaj? Nekateri mislijo, da gre za nekoliko romantičen, olepšan pogled na to obdobje. Se strinjate?**

Vsekakor smo imeli svoje sosednije in smo se samostojno upravljali. Oprostili so nas davkov, morali pa so naši takratni ljudje braniti razne prehode. Samo to.

> **Ali je spomin na to obdobje botroval odločitvi na plebiscitu leta 1866, ko se je Benečija odločila za Italijo?**

Seveda so imeli v mislih Beneško republiko ali oglejski patriarhat, ki je pustil, da vsi jeziki domujejo v Cerkvu. Vendar že mesec dni po plebiscitu pride Italija na plan z dokumentom (če želite, vam ga pokažem), v katerem piše, da morajo poitalijančiti tele »Slave«. Češ da so brihtni in se hitro navadijo jezikov. Prav mi smo jih motili, mi smo bili madež na notni Italiji, čeprav polovica južne Italije še danes ne zna italijanščine! Vendar tudi petletka ni pomagala, ker smo vsi ostali zvesti in smo govorili svoj rodni jezik, kot sva se pogovarjala že na začetku. Predšolske otroke so zadrževali in jih italijansko navdihovali. Na ta način so uspeli. Poznam družino, na kateri se natančno vidi razlika med otroki, ki jih še ni in ki jih je že ujel vrtec. Eni obvladajo narečje, drugi so se ga komaj nekoliko priučili kasneje.

> **Naj se še za hip vrnem k plebiscitu. Nekateri tudi na tem primeru bičajo slovenski narodni značaj z vprašanjem: kako to, da ljudje beneških dolin takrat pred seboj niso videli celote in se niso odločili pridružiti se večinskemu delu naroda. Ali se vam zdi taka kritika povsem neupravičena?**

Plebiscit je bil neveljaven, nič ni bilo resnično. Pri nas slovenskih šol in drugih organizacij nismo imeli, le nekaj duhovnikov. Vojno so dobili Italijani, čeprav so zgubili vsepovsod. In določeno je bilo, da Veneto in Benečija postaneta italijanska. Kdo bi imel pogum, da bi se protivil tistemu, ki je bil zmagovalec in je z vojaki zasedal vse te kraje? Na vsakogar so pritiskali, da mora voliti in da mora voliti *za*, ne *proti*. Menda je samo en duhovnik v Šentlenartu v Nadiški dolini glasoval *proti* in mu potem niso več hoteli dati italijanskega državljanstva in je moral izginiti. To je strašno hud, umetno ustvarjen nacionalizem.

> **Kdaj ste začeli pisati pesmi in zakaj? Zdi se, da ste pesnik postali nekoliko »naskrivaj«. Tudi prve objave so bile anonimne ...**

Dekan iz Nem in naš župnik sta mi rekla, naj bi ob svečanostih in za svetnike po naših cerkvah kaj napisal. Od začetka so želeli, naj najdem kaj šega-vega, potem pa so mi dali celo stran, naj napišem nekakšno razmišljanje o veri, o svetniku in o nas. In sem začel. *Med nami* se je imenoval ta ciklostiliran listič približno v osemdesetih.

> **Zakaj ste se odločili za uporabo narečja?**

Za narečje sem se preprosto odločil zato, da naši domači ljudje čim bolj razumejo, kar sem napisal. Se je pa stvar lepo prijela. Lističi so šli tja do Milana. Tega res nisem nikoli pričakoval. V Trstu so mi za knjigo *Ko polno je noči srce* dali celo nagrado *vstajenje*, o čemer res nisem nikoli niti sanjal.

> **Kakšen pomen ima po vašem mnenju knjižni jezik, ki ste ga poučevali tudi po upokojitvi?**

Tisti, ki zna narečje, se takoj nauči knjižne slovenščine. Poučevati sem začel v Čenti, potem v Tipani, v Reziji, v domači vasi in drugod. Vsako leto je bilo več ljudi na teh tečajih. Veliko so se naučili in še sedaj so mi hvaležni. Vsi so bili zadovoljni, ker sem vedno delal z živo besedo in jo povezoval s knjižno slovenščino. Vendar ostaja težava, da imamo malo ljudi. In tu

je konec našega življenja. Nekoč je bila vas nabito polna. Zdaj je vas čista, je lepa, je nova, je brez hlevov, brez živali, samo starejši so večinoma, ki nočejo zapustiti svoje hiše. In je še veselje biti v tej mirnosti, v tem čudovitem svetu, polnem zelenja in tišine.

> **Dan pred najinim pogovorom sva bila na pogrebu enega zadnjih beneških duhovnikov Dionizija Matevčiča, ki je bil župnik v Žabnicah in rektor svetišča na Sv. Višarjah ...**

Z njim sem se povezal, ko je bil v Špetru. Tam je bilo veliko nasprotovanja samo zato, ker je enkrat na mesec uvedel nekaj slovenščine. To našim nasprotnikom ni bilo všeč in so mu delali težave, da je moral oditi. On je bil sveta duša, mirna, ni hotel sporov z nikomer. Šlo mi je na jok, ko sem se mu zahvalil za vse, kar je napravil. Velika škoda je, da ni ostal. Takrat bi Špeter lahko postal naše središče. Okoli njega, ki bi nagovarjal tudi v domačem jeziku, bi se ustvarila večja, navdušena skupina in bi nadaljevali s tistim, kar sem sam začel, le da bi bilo močnejše. Izgubili smo človeka, ki je ustvarjal prijateljstvo, ki je bogatil jezik, sosedstvo, navdušenje, in nihče mu ni imel kaj oporekati. Če kje kaj ni šlo, je našel besedo, ki je združevala. Njemu so bile všeč gore in v Kanalski dolini mu je uspelo povezovati Nemce, Slovence, Furlane in Italijane. In vsi so bili tihi. Čeprav niso vsega razumeli, so spoštovali. V Nadiških dolinah pa so razumeli, a niso spoštovali ...

> **Ne smemo mimo zdajšnjega bardskega župnika, ki je Furlan, a je vseeno v vašo cerkev po dolгих desetletjih prinesel slovensko besedo ...**

Imamo veliko srečo, da je med nami Renzo Caligaro. On je naš duhovnik že 44 let. Zelo nam je naklonjen, odprl nam je cerkev, je z nami in nam pomaga. Navadil se je našega jezika in je, kolikor je bilo mogoče, začel uporabljati kakšno besedo med bogoslužjem. To je nacionaliste tako razdražilo, da so odhajali iz cerkve. Potem so se navadili. On je predlagal tudi prevod lekcionarjev v naše narečje, ki so potem med letoma 2000 in 2002 izšli pod naslovom *Boava besieda*. Nedavno nas je obiskal nadškof Alojz Uran, ki je prebral berilo v italijanščini, naš župnik pa se ga je navadil na pamet in ga povedal v slovenščini. Je bilo čudovito lepo videti to zamenjavo, to pobratenje. Kaj zmorejo dobra volja, srčnost in pamet!

RAFAELOVA DRUŽBA

Tina ŠLAJPAH

Romanje treh Slovenij

Tradicija, ki je vedno nova

Predjubilejno 29. srečanje treh Slovenij na Sv. Višarjah je tudi letos prvo nedeljo v avgustu pritegnilo okoli 1500 romarjev iz zamejstva, izseljenstva in domovine. Vsako leto lahko obiskovalci najprej prisluhnejo predavanju – letos je zbrane nagovoril pravnik in politolog prof. dr. Andrej Fink, sledi sv. maša – daroval jo je msgr. Stanislav Zore – nato še zaključek s krajšim kulturnim programom, ki sta ga letos sooblikovala Dramsko pevka skupina Zarja in Kvartet klarinetov Godbe ljubljanskih veteranov.

Četudi program sledi tradicionalnemu vzorcu, je srečanje vedno novo. Morda so obrazi isti, a tisk ro-

Predavatelj pred kamerami

ke rojaka sorojaku je še močnejši od lanskoletnega. Prav to srečanje, tako kot je v pridigi poudaril msgr. Stanislav Zore, spodbudi rast. Vlije pogum, da romarji po odhodu v svoja lokalna okolja, postanejo tkalci bratstva, s katerim bogatijo tiste, ki jih srečajo.

Izredno smo bile zadovoljne z današnjim dnevom, takšnega sprejema še nismo doživele. Najlepše je bilo priti v cerkev in peti množici. Ko je pred oltar stopil nadškof Zore, smo bile ganjene, saj ga nismo pričakovale. Prva pesem, ki smo jo zapele, govori prav o Marijinem plašču, ki nas združuje. Počasčene smo, da smo bile lahko del tega praznika in se še ne zavedamo povsem, kako velik dan je za nami.

pevke DPS Zarja iz Ajdovščine, ki so s petjem sodelovale pri sv. maši in sooblikovale kulturni program

Na sv. Višarje prihajam, ker mi je Slovenija draga! Prihajam že 20 let. Nekaj časa sem živela v Švici in tam sem spoznala Našo luč. Sedaj sem v Sloveniji že skoraj trideset let. Lepo je priti sem, kje srečam pravo Slovenijo. Cvetka Ban

Slovensko Cerkev je v prvem delu dogajanja zastopal upokojeni ljubljanski nadškof mons. Alojz Uran, urad za Slovence po svetu pa dr. Zvone Žigon. Srečanja so se udeležili tudi predsednik Slovenske demokratske stranke Janez Janša z družino, evropski poslanec Lojze Peterle, nekdanji predsednik ustavnega sodišča Miroslav Mozetič, visoki predstavnik EU dr. Zdravko Inzko, podpredsednica SDS Alenka Jeraj, nekdanji minister in diplomat dr. Andrej Capuder in mnoge druge ugledne osebnosti.

Rokovanje z dr. Brankom Zornom, enim od pobudnikov višarskih srečanj

Vsako leto polna cerkev

Dopoldanski del je imenitno sklenil upokojeni nadškof Alojz Uran.

Povezovalca programa in DPS Zarja

Sem hodimo vrsto let – tudi zato, ker imamo družbo. Mnogih mladih te stvari ne zanimajo, pa bi morali prav mi, mladi, to nadaljevati. Mladi pridejo, če imajo tu družbo. Morda bi povabili k sodelovanju tudi kakšen zbor z mlajšo zasedbo? Tudi to bi pritegnilo mlajše generacije.

Zala in Ana Rihar, Filip Lah

Kiparsko delo Lojzeta Dolinarja (1. del)

Kiparstvo 19. stoletja je bilo v Sloveniji določeno s počasnim odmiranjem baročne in obrtno rezbarske tradicije. V zadnjih desetletjih 19. stol. je na umetniško prizorišče stopila nova generacija akademsko šolanih kiparjev, ki je postavila povsem nova merila kakovosti kiparskega ustvarjanja pri nas. Večina teh umetnikov se je izšolala na dunajski likovni akademiji, kjer so si pridobili nova, včasih že vsaj delno modernistična izhodišča, s katerimi so skušali stopati v korak s sodnim modernizmom v slikarstvu. Najbolj znana imena tega obdobja so Ivan Zajec, Alojz Repič, Franc Berneker, Svetoslav Peruzzi in Lojze Dolinar. Slednji, najmlajši med vsemi, je svoj osebni slog zlasti pod vplivom Ivana Meštrovića dokončno razvil šele med obema vojnoma.

Lojze Dolinar je bil rojen leta 1893 v revni družini ljubljanskega peka. Otroška leta je preživel v Ljubljani, kjer je obiskoval Umetnoobratno šolo pri prof. Alojzu Repiču. Nato je leto dni študiral splošno kiparstvo na oddelku dunajske likovne akademije (*Akademie der bildenden Künste*), v letih 1912–1913 pa je študij nadaljeval v Münchnu. Izpopolnjeval se je v Parizu. Po vrnitvi v rodno mesto je

imel svoj prvi atelje v paviljonu, ki mu ga je odstopil Rihard Jakopič, in tam je imel leta 1913 tudi svojo prvo razstavo. Ogledati si je bilo mogoče več Dolinarjevih kiparskih portretov, kot so Anton Aškerc, Rihard Jakopič, gospa Skrbinškova ter velik kip Matije Gubca, čigar glava je še danes ohranjena. Pri Dolinarju je treba še posebej omeniti, da je pri njegovem delu venomer prevladovala figura, ki je bila vodilni motiv skozi ves kiparjev ustvarjalni opus. Njegovo predvsem zgodnje obdobje bi lahko opisali kot realistično secesijsko, saj je nanj močno vplivalo vzdušje Dunaja, kjer je študiral. Že tedaj je bil pri Dolinarju očiten razvit čut za material in tehniko obdelave ter za naravnost virtuozno ročno spretnost. Te lastnosti so značilne tudi za njegovo bodoče delo in vidno je, da za svoje slikovite učinke izbira predvsem mavec, bron in žgano glino, za plastične ali ekspresivno ostro rezane pa marmor, kamen in enako uporabno žgano glino. Da njegov odnos do materiala ni enak odnosu mnogih sodobnih kiparjev, je razumljivo, če pomislimo na splošno orientiranost središč, ki so dala Dolinarju prvi pouk: Ljubljane, Dunaja in Münchna – torej samih slikarskih centrov.

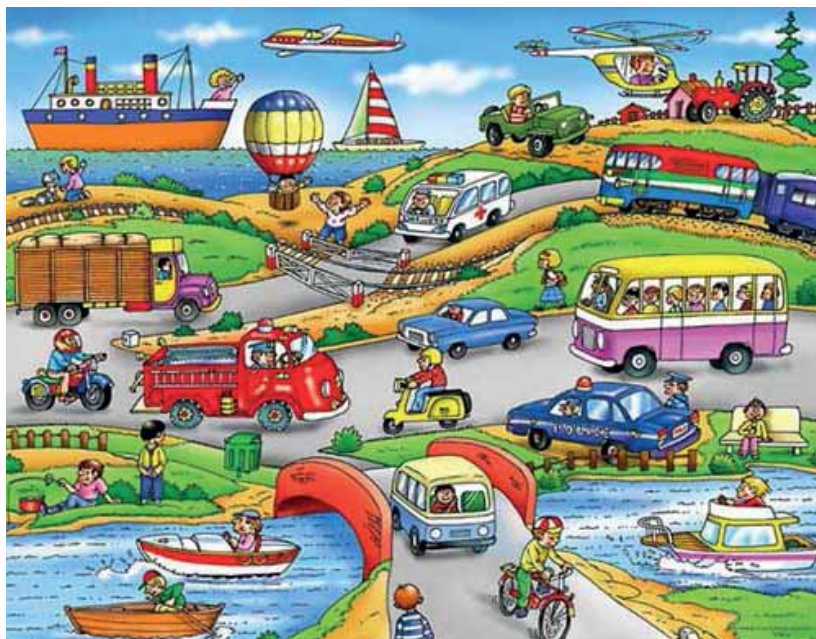

Mojze

Gremo na pot

1. Ali najdeš prevozna sredstva? Vpiši ustrezne številke.

1. tovornjak
2. rešilni avto
3. ladja
4. balon
5. jadrnica
6. gasilski avto
7. čoln
8. kolo
9. avtobus
10. motor
11. traktor
12. helikopter
13. vlak
14. avto
15. policijski avto

2. Besede vstavi v ustreznem sklonu.

VLAK

_____ je moje najljubše potovalno sredstvo. Potovanje z _____ je hitro in cenejše od potovanja z avtomobilom. Pri _____ natančno vem, kdaj odpelje in kdaj bom prispela na cilj.

JADRNICA

Janez gre rad na dopust z _____. Lani je naredil jadralski izpit. Že dolgo sanjari o nakupu lastne _____. Če bi lahko, bi kar živel na _____.

KOLO

Andrej je svoje prvo _____ dobil, ko je bil star 3 leta. Od takrat sta s _____ nerazdružljiva prijatelja. Pravi, da otroštvo brez _____ ni pravo otroštvo.

3. Vstavi ustrezne vprašalnice.

kam	kje	od kod	ali
kdaj	koliko	koga	kaj

- _____ pripelje avtobus na postajo? – Ob dveh.
- _____ rad potuješ z letalom? – Ne, sploh ne.
- _____ leti po zraku? – Helikopter.
- _____ greste pa letos na dopust? – V Grčijo.
- _____ boste prespali? – Na jadrnici.
- _____ časa traja polet z balonom? – 2 uri.
- _____ boš peljal z motorjem? – Prijateljico.
- _____ je pripeljal vlak? – Iz Maribora.

4. Poimenuj poklic in poišči ustrezno vozilo.

Igra za učenje jezika: **POŠTAR**

Igra je primerna za začetno učenje jezika, pri njej lahko sodeluje 10–20 oseb.

Za igro potrebujemo stole, ki jih razporedimo v krog. Naj bo en stol manj, kot je udeležencev. Učenci se usedejo na stole, prostovoljec ostane brez stola in postane poštar, ki raznaša pisma. Stoji na sredi kroga in pove, za koga ima pošto.

Npr.: »Imam pošto za vse tiste, ki imajo radi pico.« Vsi, ki ustrezajo temu, morajo vstati in poiskati drugi stol. Nihče se ne sme vrniti na svoje mesto. Med tem mora tudi poštar poiskati svoj stol. Oseba, ki ostane brez stola, v naslednji igri postane poštar.

5. Ali poznate besede?

Kako se imenuje električna cestna železnica?

- a) hitri vlak
- b) podzemna železnica
- c) tramvaj

Kako se imenuje del cestišča, namenjen za vožnjo s kolesom?

- a) kolesarska steza
- b) kolesarski pločnik
- c) kolesarska cesta

Kako se imenuje pokrit prostor za shranjevanje koles?

- a) kolesarska garaža
- b) kolesarnica
- c) kolesarka

Kako se imenuje objekt za prehod vozil nad cesto, železniško progo ...?

- a) nadcesta
- b) obvoz
- c) nadvoz

Kako se imenuje obvozna cesta?

- a) slepa cesta
- b) obvoznica
- c) vpadnica

Kaj pomeni kratica CPP?

- a) cestno prometni predpisi
- b) cestna prometna pomoč
- c) cesta pod progo

Kako se imenuje vozilo na sliki?

- a) ladjedelnica
- b) križarka
- c) trajek

Rešitve:

2. Vlak je moje najljubše potovalno sredstvo. Potovanje z vlakom je hitro in cenejše od potovanja z avtomobilom. Pri vlaku natančno vem, kdaj odpelje in kdaj bom prispela na cilj.

Janez gre rad na dopust z jadrnico. Lani je naredil jadralski izpit. Že dolgo sanjari o nakupu lastne jadrnice. Če bi lahko, bi kar živel na jadrnici.

Andrej je svoje prvo kolo dobil, ko je bil star 3 leta. Od takrat sta s kolesom nerazdružljiva prijatelja. Pravi, da otroštvo brez kolesa ni pravo otroštvo.

3. kdaj, ali, kaj, kam, kje, koliko, koga, od kod
4. gasilec, poštar, kmet
5. c), a), b), c), b), a), b)

Premisleki

Politični analitik dr. Laris Gaiser v pismu predsedniku vlade o arbitraži

Upam, da ste po skoraj mesecu dni tudi vi razumeli, da je razsodba za Slovenijo izredno negativna, da smo izgubili več ozemlja in ljudi kot v vojni za osamosvojitve in da nismo dobili stika z odprtim morjem.

Pravnik dr. Boštjan M. Zupančič na Požareportu o splavu

Če je Evropsko sodišče za človekove pravice pripoznalo pravno subjektiviteto nekemu v popolnem nevrovegetativnem stanju, je absurdno, da te subjektivitete ne pripozna zarodku, ki je živ, ki se na aborterjev vdor v maternico odziva tako, da se instrumentu izmika in da mu zaradi strahu pulz naraste na 240 utripov na minuto. To so vitalni znaki, ki jih Vincent Lambert ni imel, pa je Evropsko sodišče vseeno razpravljalo o njegovi pravici do življenja.

Če je zarodek živo bitje z znaki, ki daleč presegajo vitalne znake Vincenta Lamberta, je očitno, da mora biti takšna deklica ali deček nosilec človekovih pravic, pravice do življenja. Danes ne moremo trditi, da mu te pravice pripadejo šele, ko po porodnem kanalu pride na svet. Tega se ne da relativizirati.

Ko govorijo o pravici ženske do lastnega telesa, je to nonsense toliko, kolikor od določenega trenutka naprej ne gre več samo za njeno telo. Abortus ženske ne naredi nenoseče. Naredi jo za mater mrtvega otroka. Če bi noseča žena videla ali vnaprej vedela, kako zarodek v njenem trebuhu najprej ubijejo in

ga potem razkosajo ter mu na koncu zdrobijo lobanjo, da lahko dele otroka potegnejo skozi maternični vrat, se morda nikoli ne bi odločila za tak poseg. /.../

V Sloveniji je bila veliki pobornik abortusa tovarišica Vida Tomšič. Sedanja ustava pa štiti svetost življenja v svojem 17. členu: »Človekovo življenje je nedotakljivo.« Vprašanje je spet, ali je zarodek človek. V 55. členu ustava pravi: »Odločanje o rojstvih svojih otrok je svobodno. Država zagotavlja možnosti za uresničevanje te svoboščine in ustvarja razmere, ki omogočajo staršem, da se odločajo za rojstva svojih otrok.« Če ustava nenamerno govori o rojstvu še nerojenih otrok, jim priznava, da so ljudje. Drugi stavek določbe, ker govori o obeh od staršev, pomeni, da bi soglasje za splav moral dati tudi oče. Jezik je dvoumen. »Odločanje o rojstvih otrok« ne pomeni, da je Slovenija z ustavo abortus ratificirala.

Publicist Franci Feltrin na Časniku o spomeniku žrtvam vseh vojn

Vsa leta po drugi svetovni vojni smo partizanskim žrtvam z državnim denarjem in častmi postavljali obeležja in spomenike, obeležja žrtvam poveljnega komunističnega nasilja, ki jih je desetkrat več, pa so se pričela postavljati šele v času samostojne Slovenije. In to s sredstvi župljanov in svojcev žrtev. Vladajoča politika ni o tem vprašanju nikoli dosegla enotnosti. Zato so plošče žrtvam komunističnega nasilja po večini postavljene na vaških pokopališčih in ob cerkvah, kamor roka potomcev revolucije in nasprotnikov sprave enkrat še ne seže. Če pa že, so obeležja ob grobiščih, pa napisi na njih praviloma ne odražajo resnice.

Povojna morija je razdelila slovenski narod: na tiste, ki so se nasilno polastili oblasti, in druge, ki so od bolečin in strahu umolknili. Avtorji spomenika, še

bolj pa naročniki njegove postavitve, bi se morali tega zavedati. Pa se niso ali pa so se temu zavestno izognili, saj napis na spomeniku ne zajema vseh žrtev.

Pravnica dr. Verica Trstenjak na Siolu o sodstvu, korupciji, medijih in razpadu vrednot

Težava je v nedelovanju sodstva. Potrebujemo nepristransko, neodvisno in učinkovito sodstvo. To so načela Listine EU o temeljnih pravicah, vendar tega v vseh teh odmevnih primerih ni. Tem merilom ni zadoščeno. Imeli smo celo primer dveh politikov s podobnimi očitki – eden je bil v zaporu, zoper drugega pa je bil postopek ustavljen. Pravna država in enakost pred zakonom ne delujeta.

A ne le sodstvo, tudi drugi organi, ki bi morali upoštevati ta merila, jih ne upoštevajo. Poslušamo zgodbo v zvezi z NLB. Ljudje, ki so bili takrat na KPK, so danes v NLB. To je največja korupcija. Eno je pravno vprašanje, drugo je pa moralno.

V NLB smo dali milijone, vsak zaposleni v Sloveniji, čeprav morda pri NLB nima niti računa. Koliko smo pa dali v tuje banke? Nič. Od tujih bank imamo samo koristi, ker plačujejo davke. Mi se jih pa otepamo. Od tuje banke imamo koristi, v NLB pa le plačujemo. Državljanom je treba povedati, da nas NLB ogromno stane, od nje pa, dokler je naša, nimamo nič. V državni lasti ostaja le zato, da se iz nje lahko krade.

Tega razpada vrednot ne morem razumeti. Kdo bo to lahko spremenil? Samo volivci na volitvah. V vsaki državi so tudi ljudje, ki ustrezajo tem merilom. Mislim pa, da glavno odgovornost nosijo mediji. O tem bi morali kritično pisati toliko časa, da bi ti ljudje z NLB odšli. Zakaj moram o tem govoriti jaz? Nisem plačana za to. O tem bi morali pisati novinarji. Sami, kritično.

Novice

DOBRODOŠLI DOMA V MURSKI SOBOTI – RAKIČANU OD 7. DO 9. JULIJA. Prireditev je tudi letos ponujala obilo možnosti za srečanja s prijatelji in znanci, uživali smo ob izvajanju izseljenskih društev iz ZDA (Clevelanda), Kanade, Argentine, Nemčije, Madžarske, Banjaluke, Švedske, Srbije in Avstrije. V večernih urah so nas pogostili s svojimi prekmurskimi specialitetami. Do pozno v noč so nas razvajali z bogato kulinarčno ponudbo, pijačo ter glasbo in plesom. Uživali smo, a ker je bil glavni izziv pred nami, smo se odpravili prej k počitku. Zelo smo se veselili nedelje, saj je bil naš zbor že drugič povabljen (lansko leto v Ljubljani v prelepi uršulinski cerkvi), da sodeluje pri bogoslužju, tokrat ekumenskem za Slovence doma, v zamejstvu

Zbor Encijan v murskosoboški stolnici

in po svetu v stolni cerkvi svetega Nikolaja ob 10 h. Vodila sta ga škof za Slovence po svetu dr. Peter Štumpf in evangeličanski škof Geza Filo. Oba sta imela čudoviti homiliji, povabila sta k enotnosti, prijateljstvu in ljubezni vseh narodov, posebno Slovencev doma in po svetu. Verjamem, da so se njune besede dotaknile vsakega kristjana v prepolni cerkvi. Smo doma, kjer je za kratek čas stičišče slovenstva, počutimo se dobrodošli. To naše delo je med bogoslužjem zaznala tudi množica hvaležnih poslušalcev v zelo akustični in čudoviti notranjosti cerkve svetega Nikolaja. Ob koncu tega čutnega bogoslužja je bili zbor in spremljiva nagrajeni z gromkim aplavzom. (Poročilo je povzeto po naši dopisnici iz Pulja Ivanki Koletnik.)

RAZSODBA ARBITRAŽNEGA SODIŠČA. Slovenija in Hrvaška sta dočakali dokončno razmejitve območij, ki so bila del nerešenih mejnih vprašanj. Arbitraža je po sedmih letih in pol končana, sodniki v Haagu so med drugim Sloveniji dodelili tri četrtine Piranskega zaliva in koridor do odprtega morja, zdaj pa sta spet na vrsti obe državi, da v pol leta, kakor sta se zavezali v sporazumu, začneta sodbo uresničevati. Kako, še ni popolnoma jasno, sploh zato, ker uradni Zagreb vztraja, da zanj arbitražna odločitev ne velja. Slovenija ostaja v neprijetnem položaju, ker skuša biti verodostojen subjekt in kot taka zagovarja uveljavitev arbitražne

razsodbe, obenem pa ji je ta v škodo. Izgubila je namreč veliko ozemlja na kopnem in neposreden stik z odprtim morjem. V Bruslju od obeh članic pričakujejo, da bosta implementirali arbitražno sodbo, pri čemer so pripravljene pomagati k zagotovitvi celovite in pravične uresničitve sodbe.

KONFERENCA MLADIH RAZISKOVALCEV. Svetovni slovenski kongres je 4. julija na Institutu Jožef Stefan v Ljubljani pripravil že tretjo konferenco slovenskih mladih raziskovalcev in študentov iz Slovenije in sveta. Udeležilo se je več kot 100 mladih slovenskih raziskovalcev, strokovnjakov s področja naravoslovnih in družboslovnih ved in študentov. Udeleženci so ugotavljali, da bi država morala vzpostaviti take razmere, da bi se ti z veseljem vrnili in s svojim novim znanjem prispevali k razvoju Slovenije.

SEDEM LET SLOVENSKEGA PLANINSKEGA MUZEJA. Muzej, ki ga radi obiskujejo tudi Slovenci iz tujine, je ob jubileju povedal, da svojo zbirko ne prestando širi in da se tudi povečuje letni obisk. V sedmih letih ga je obiskalo 100.000 ljubiteljev gora.

SPOMENIK ŽRTVAM VSEH VOJN. Na Kongresnem trgu v Ljubljani so slovesno odkrili spomenik vsem žrtvam vojn in z vojnami povezanim žrtvam. Ob začetku slovesnosti je državna delegacija k spomeniku položila venec, nato pa je zbrane

Slovenija pred predsedniškimi volitvami

► Stane GRANDA

Koncem leta bo predsedniku Republike Slovenije Borutu Pahorju potekel petletni mandat. Po ustavnih določilih mora biti nov izvoljen najkasneje 15 dni pred iztekom mandata. Volitve morajo biti neposredne, splošne in tajne. Dobiti mora večino, to je nad polovico veljavnih glasov. Po ustavi razpisuje volitve v državni zbor, razglša zakone, imenuje državne funkcionarje, kadar je to določeno z zakonom, postavlja in odpokliče veleposlanike in poslanike republike in sprejema poverilna pisma tujih diplomatskih predstavnikov, izdaja listine o ratifikaciji mednarodnih sporazumov, odloča o pomilostitvah, podeljuje odlikovanja in častne naslove, opravlja druge zadeve, določene z ustavo. Ne glede na ustavna določila, najpomembnejše je predlaganje mandatarja vlade, je njegova resnična moč ne le moralna, ampak predvsem neformalna, izjemno velika. To je dokazal že Milan Kučan, ki se kot nekdanji komunistični šef nikoli ni mogel sprijazniti z demokratičnimi normami. Ni toliko slavohlepen, kot je bolešno odvisen od oblastiželjnosti. Celó o mučencu Lojzetu Grozdetu je hotel odločiti.

Sedanji predsednik, prav tako nekdanji voditelj komunistov, označujejo se za socialdemokrate, in v letih 2008–2012 ne najbolj uspešen predsednik vlade, ima štiri predhodnike: Milana Kučana, ki je zaradi izgradnje države vladal kar od 23. decembra 1991 do 22. decembra 2002, dr. Janeza Drnovška 22. decembra 2002 do 23. decembra 2007 in dr. Danila Türka 23.

decembra 2007 do 22. decembra 2012. Iz seznama je vsakemu demokratu jasno, zakaj ima predsednik razmeroma malo ustavnih pravic. Sestavljavci ustave iz vrst DEMOS-a so bili daljnovidni in so tako onemogočili predsedniški sistem, ki ga je želel Kučan. Zavedali so se, da imajo glede na njegovo politično ozadje, ki je slo-

Milan Kučan je tako postal očim nove slovenske države in je sijajno rešil večino komunističnih struktur v Sloveniji, ki je poleg sovjetske Rusije najbolj stalinistična republika vzhodnega bloka.

nelo na obvladovanju glavnih vzvodov gospodarstva in popolne podrejenosti medijev ter izjemen politični talent, zelo pičle možnosti za uspeh. Jožeta Pučnika je malenkostno premagal, toda v politiki štejejo samo zmage.

Milan Kučan nikoli ni skrival prepričanja, da slovenska osamosvojitve ni njegova izbira. Kljub temu je bil še toliko mlad in vitalen, da je, potem ko je tako ali drugače obračunal s svojimi partijskimi tekmeci, čutil odgovornost, da zaščiti nosilce nekdanjega komunističnega sistema, zlasti pa njihovo materialno plat. Tako je postal očim nove slovenske države in sijajno rešil večino komunističnih struktur poleg sovjetske Rusije najbolj stalinistične republike komunističnega bloka.

Kot smo videli, so bili dosedanji predsedniki Slovenije sami nekdanji zadrtni komunisti. Pri Drnovšku moramo upoštevati njegovo težko bolezen. Slovenska pomlad ima vrhunske kandidate za najvišjo funkcijo v državi, manjka pa ji vsega ostalega: od materialnih sredstev do političnih izkušenj. Nekateri pomladniki imajo tudi premočan ego in bolj kot politične nasprotnike onemogočajo tekmece iz lastnih oziroma demokratičnih vrst.

Glede prihodnjih volitev trenutno vse kaže na zmago Boruta Pahorja, ki ga najbolj sovražijo nekdanji komunisti oziroma pristaši Milana Kučana in on osebno. To mu je pravzaprav v veliki meri prineslo že sedanji mandat. Za svoje nekdanje »tovariše« ni dovolj kulturno bojen, premalo napada in žali verne in nasprotnike komunizma. Nedavno je bil z njegovo pomočjo v Ljubljani postavljen spomenik spravi, ki je izenačil položaj po vojni pobitih z vsemi drugimi žrtvami druge svetovne vojne in slovenske osamosvojitve (!!!). Stari partiji in njihovi mladi nasledniki so obnoreni. Tudi na desni večinsko z njim niso zadovoljni. Kljub vsemu je treba videti korak v smer, ki je bila četrto stoletja v Sloveniji za nekdanje oblastnike nepredstavljiva.

Iz sovraštva in prezira do Boruta Pahorja in slovenske države(!) se kot njegovi protikandidati pojavljajo ljudje, ki nimajo v vrhunski politiki česa iskati. Na demokratični strani je svojo kandidaturo in s tem zaenkrat resnost volitev najavila Ljudmila Novak, predsednica Nove Slovenije. Njeno in podobne kandidature, ki lahko upajo verjetno le na drugi krog volitev, moramo šteti za manifestativne ali števné. Da preverijo svojo in strankarsko moč v javnosti. Vsekakor bo predsedniški izbor pokazal možnosti slovenske pomladi za naslednje parlamentarne volitve. Razkril bo tudi nasprotja na levici, kar ni nepomembno, ne gre pa tega precenjevati. Do nasprotnika so vedno monolitni in bojni. Nekateri ne skrivajo, da bi še danes polnili z nami rov sv. Barbare v Laškem.

nagovoril predsednik republike Borut Pahor. Pri vsem dogajanju je v oči bodlo predvsem to, da ob partizanski strani ni bila omenjena slovenska narodna vojska in da je bila izumljena kategorija žrtve protirevolucionarnega nasilja. Častna straža slovenske vojske je odšla, preden je ljubljanski nadškof Zore pred spomenikom molil.

POŽARI KEMIČNIH SNOVI. Po vrhniškem Kemisu je zagorelo še v ljutomerskem Eko Plastkomu in v podružnici Ekosistemov v Zalogu pri Novem mestu. Zaradi suše in vročinskega vala je požar pustošil tudi ob železniški progi Divača-Rodik.

V SLOVENSKI CERKVI LETOS LE TRIJE NOVOMAŠNIKI. Nadškof Zore je v ljubljanski stolnici posvetil novomašnika Tineta Povirka iz Ihana in kapucina brata Luko Modica z Blok. Koprski škof Jurij Bizjak pa je na Sveti Gori v duhovnika posvetil Gabriela Kavčiča iz župnije Ledine. Po besedah predsednika Slovenske škofovske konference nadškofa Zoreta so duhovniki božji dar božjemu ljudstvu in za ta dar smo Bogu hvaležni.

Letošnji trije novomašniki

UMRL VILJEM ČERNO. Tik pred svojim osemdesetim rojstnim dnevom pa je v Bardu v Beneški Sloveniji umrl pesnik in profesor Viljem Černo. V Gorici so njemu v poklon in spomin pripravili večer Pod lipami, ki so se ga udeležili tudi predstavniki Rafaelove družbe. V Naši luči pa v njegov spomin objavljamo zadnji veliki intervju.

IZKOP ŽRTEV V MACESNOVCU. Po približnih ocenah so na tem morišču izkopal od 28 do 30 pretežno moških okostij, ki jih bodo očistili in s tem pripravili za identifikacijo, preden jih bodo odpeljali v mariborsko kostnico. Žrtve naj bi povojni oblastniki v Macesnovcu pripeljali iz koncentracijskega taborišča v Šentvidu.

DOBRA TURISTIČNA SEZONA. Po poročanju Radia Ognjišče Slovenija še naprej ruši turistične rekorde. Junija so v turističnih nastanitvenih objektih naštel skoraj 1,2 milijona turističnih prenočitev, kar je 22 odstotkov več kot junija lani. Število prihodov turistov pa se je povečalo za 27 odstotkov na 487.000. V polletju je bilo na letni ravni 15 odstotkov več prihodov in 12 odstotkov več nočitev.

ŠPORT

KOLESTARSTVO. Na slovitih dirki po Franciji, Tour de France, smo dočakali 1. slovensko etapno zmago. Dosegel jo je 28-letni kolesar Primož Roglič v 17. etapi. Odločilni napad je sprožil dobrih 34 kilometrov pred ciljem, na vzponu na prelaz Galibier.

Primož Roglič ob prvi slovenski zmagi na Tour de France, foto: Radio 1

PLEZANJE. Na evropskem prvenstvu v Campitellu se je v disciplini težavnost Mina Markovič uvrstila na 2., Janja Garnbret pa na 4. mesto. Na tekmi svetovnega pokala v Chamonixu je v isti disciplini že drugič to sezono slavila 18-letna Janja Garnbret.

KAJAK. Slovenskima kajakašicama na mirnih vodah Špeli Ponomarenko Janič in Anji Osterman je uspelo na evropskem prvenstvu v Bolgariji priti do srebra v dvojcu na 500 m. Špela Ponomarenko Janič je nato istega dne osvojila še bronasto medaljo na posamični tekmi na 200 m.

Kajakašici z osvojenim srebrnim odličjem, foto: Siol.net

JADRANJE. Slovenski jadralki Tina Mrak in Veronika Macarol sta na svetovnem prvenstvu olimpijskega razreda 470, ki se je končalo v Solunu, osvojili bronasto odličje.

STRELJANJE. Na evropskem prvenstvu v Bakuju si je Rajmond Debevec pridelal bronasto medaljo v disciplini velikokalibrska puška leže 300 m. Njegov uspeh je dopolnil Robert Markoja s 5. mestom, Slovenija pa je v ekipni konkurenci osvojila srebrno kolajno.

 ANGLIJA

LONDON

Tudi tokrat je bilo v času poletja pastoralno življenje v »Našem domu« bolj umirjeno – manj pestro kot med ostalim letom. Zadnje slovensko mašo za rojake v Londonu in okolici v letošnjem prvem bogoslužnem polletju smo imeli na drugo nedeljo v juniju (11. junija). Naš organist Jurij Klasinc, ki je med nami v Londonu že eno leto, si je tukaj poiskal delo in ostal. Prihaja redno k slovenski maši v kapelo Doma in nam igra na

naš harmonij, ki je pred tem že nekaj let počival zaradi okvare, ker so bile pretrgane vezi (»gurtne«) na pedalih za poganjanje meha. Z Brazilcem Carlosom sta to okvaro odstranila in Jure sedaj veselo igra na harmonij med slovensko mašo. Na drugo nedeljo v juniju letos je bila že prva obletnica našega ponovno oživiljenega harmonija. Vsi smo tega veseli, ker tako lahko lažje, predvsem pa bolj gladko in ubrano pojemo slovenske mašne pesmi. Jure prihaja vsako nedeljo, ko je slovenska maša ob 16. uri popoldne,

v kapelo Doma in spremlja bogoslužje z dobro uglašenim harmonijem.

Z rednimi mašami in našimi srečanji bomo nadaljevali na drugo nedeljo v mesecu septembru (10. septembra) in nato na vsako drugo nedeljo v vsakem mesecu – vse do druge nedelje v mesecu juniju 2018.

Tudi tokrat je v poletnem času k nam prišlo na obisk ali pri nas bivalo kar nekaj študentov, dijakov in rojakov z družinami in majhnimi otroki z namenom, da si ogledajo znamenitosti Londona in Anglije. Je pa res, da je bil

osip obiskov v letošnjem letu zaradi nedavnih terorističnih napadov precej večji kot v teh mesecih lanskega leta. Tudi angleško zmerno in milo poletje v primerjavi z nekaj hudimi vročinskimi valovi v Sloveniji rojakov iz domovine za obisk ni pritegnilo. Tisti, ki so se le odločili za obisk, pa so tukaj bili zadovoljni, saj so lahko globoko zadihali vedno svež angleški zrak.

Župnik S. Cikanek je v času teh poletnih počitnic skrbel za Dom in za pastoralno delo rojakov predvsem v Londonu in okolici. S. C.

 BENELUKS

Izlet otrok in mladih družin v park Asterix in obisk skupnosti v Parizu. V soboto, 17. junija, se je skupina kakšnih 40 staršev in otrok odpravila na pot v park Asterix blizu Pariza. Cel dan smo izkoristili v zanimivem in enkratnem zabaviščnem parku, pošteno smo se navozili na hitrih toboganih, se zmočili v vodnih igrah, se igrali in zabavali. Preспали smo v Parizu. Naslednji dan, v nedeljo, 18. junija, smo se ob 10. uri udeležili maše v dvorani Slovenske katoliške misije v Chatillonu. Skupaj z verniki iz pariške skupnosti smo oblikovali zahvalno mašo za domovino in se udeležili proslave ob dnevu slovenske državnosti. Več o tem dogodku si lahko preberete v poročilu iz Pariza.

Šopek za domovino – **praznovanje dneva državnosti v Bruslju.** V nedeljo, 25. junija, smo sklop praznovanj ob dnevu slovenske samostojnosti sklenili z zahvalno mašo za domovino. Ob 10. uri je bila v kapeli Slovenskega pastoralnega centra nedeljska maša, pri kateri je prepeval gostujoči zbor sv. Petra iz Radeč pri Zidanem Mostu. Udeležba je bila odlična, kapela pa seveda premajhna za vse udeležence slavja. Na koncu maše je namestnik slovenskega veleposlanika g. Jean-Pierre Vonarb župniku izročil priznanje veleposlanika Matjaža Šinkovca za plodno sodelovanje med slovenskim vele-

Del skupine po lepo preživetem dnevu v parku Asterix

poslaništvom pri kraljevini Belgiji in Slovenskim pastoralnim centrom. Po maši je sledil krajši koncert z domoljubnimi skladbami, nato smo se preselili na vrt, kjer je bila pogostitev z dobrotami z žara. Ob 14. uri smo odšli k manekenpisu, simbolu mesta Bruslja. Manekenpis je bil za slovenski državni praznik oblečen v gorenjsko narodno nošo. Zbor sv. Petra iz Radeč je zapel nekaj slovenskih pesmi, slavje smo sklenili s pesmijo »Danes bo srečen dan«. Bil je zares lep, doživet in nepozaben praznični dan. *dr. Zvone Štrubelj*

Julijska turneja odbora slovenskega kulturnega in pevskega katoliškega društva Slomšek po Sloveniji. Od 8. do 18. julija se je 12-članska delegacija odbora dru-

Odbor zbora Slomšek na Rašici, v rojstnem kraju Primoža Trubarja

štva Slomšek udeležila čudovitega potovanja po Sloveniji. Obiskali smo rojstne kraje naših staršev in starih staršev, Loko pri Zidanem Mostu, Šentjanž, Radeče in Sevnico in se srečali s sorodniki. Drugi dan smo se sprehajali po poteh Primoža Trubarja pod vodstvom našega župni-

ka, dr. Zvoneta Štrublja, od Loke pri Zidanem Mostu do Rašice, rojstnega kraja Trubarja, in obenem obiskali muzej kozolcev v Šentrupertu, božjo pot Zaplaz, rojstno vas Josipa Jurčiča, Muljavo ter rojstno vas našega soustanovitelja Štefana Roglja, Rihpovec. Ugotovili smo, da so na Dolenjskem lepi kraji. Lepšega kraja ne, kot je Dolenjska! Nato smo obiskali še lepe kraje na Štajerskem in Bizeljskem. V Škofji Loki smo sodelovali pri evropskem projektu predstavitve ohranjanja kulturne dediščine, lepo je bilo tudi v Železnikih, kjer je predsednik društva Slomšek Stani Revinšek predstavil ohranjanje slovenske kulture in verskega izročila v Limburgu, v Belgiji. Skupina je obiskala tudi grob prvega slovenskega župnika, ustanovitelja Slovenske katoliške misije in zbora Slomšek v Eisdnu, gospoda Vinka Žaklja.

Koncert zbora sv. Peter v hišni kapeli Slovenskega pastoralnega centra

Bruseljski manekenpis v slovenski narodni noši je z nami zapel pesem »Vem, da danes bo srečen dan«.

Slovo od Mimi Kadivnik. V soboto, 22. julija, se je slovenska skupnost v Limburgu s pogrebno slovesnostjo v Marijini cerkvi v Waterscheiju pri Genku poslovila od Marije Cesarjeve, od Mimi Kadivnik. V imenu zbora Slomšek in slovenske verske skupnosti se je od nje z naslednjimi besedami poslovil predsednik kulturnega in pevskega katoliškega društva Slomšek, gospod Stani Revinšek:

»Draga gospa Mimi Kadivnik, Marija Cesarjeva!

V imenu slovenske skupnosti in slovenskega katoliškega pevskega in kulturnega društva Slomšek vam želim v slovo spregovoriti nekaj be-

sed. V našem spominu in srcu boste ostali kot ponosna Slovenka, ljubezniva mama in gospa, polna ljubezni do sočloveka in otrok. Rojena v Pokleku nad Blanco v občini Sevnica je kot mladenka zapustila rojstni kraj in šla v tujino. Prispela je v Genk in tam sta se z možem Cesarjem poročila in si ustvarila družinico. Kmalu so prišli štirje otroci, ki jih je lepo vzgojila in dala študirat, življenje ni bilo enostavno, prezgodaj je postala vdova. V 50. letih je bila predsednica slovenskega pevskega zbora Slavček v Waterscheiju.

V 60. letih je živela s hčerkami v oud Waterscheiju, na Bodemstraat, hiša je bila stalno odprta za Sloven-

ce in Flamce. Iz mojih mladostnih let se spomnim, da sem imel prve pevske vaje v dnevni sobi pri gospe Cesarjevi. Gospa Mimi ali teta Mimi, kakor smo jo mi klicali, je zelo rada prepevala, s srcem je bila Slovenka v pesmi, besedi in dejanju. Njena vrata so bila stalno odprta bodisi za sosede ali slovensko skupnost. Koli-kokrat je bila gostiteljica slovenskih pevcev ali folkloristov in glasbenikov, tudi je bila velikodušna do gospoda kaplana Vinka Žaklja. Rada je prišla na pevske vaje in prepevala slovenske pesmi, vse to veselje nam je dala z ljubeznijo. Preprostost in gostoljubnost so jo označile kot ljubeznivo mamo in ponosno Sloven-

Pokojna
Mimi Kadivnik,
Cesarjeva Marija

ko. Zadnja leta v domu ostarelih so bila zanj zelo težka, pa kljub temu nas je vedno sprejela z nasmehom in bila vesela vsakega obiska.

Draga gospa Mimi ali Marija, hvala vam za vaš zgled, prijaznost in gostoljubnost. Vsi vas bomo pogrešali. Nasvidenje nad zvezdami.»

Stani Revinšek

FRANCIJA

THICOURT

Od 5. do 10. junija je v mlinu Thicourt potekal tradicionalni enotedenski klekljarski tečaj pod vodstvom animatorke tega kulturnega oddelka Prijateljev slovenske katoliške misije Merlebach gospe Kristine Hero Žitnik v strokovni izvedbi gospe Vesne Milek iz Slovenije.

Za poznavalce so se klekljarice spoprijele z novimi tehnikami, kot je roza Cantu, ki je velikokrat prisotna v izvedbi ne samo domačih, temveč tudi sakralnih prtov, slovenskega nageljčka, ikebane ter tehnikami različnih »pajkov«, širokega risa ter inkrustacijo perlic v čipko. Neverjetno znanja željne so ne samo starejše žene, kot je gospa Anni Metzinger, poročena s sorodnikom znanega slikarja Valentina Metzingerja iz Saint-Avolda, ki je zaustavil svoj korak tudi v ljubljanski stolnici, temveč tudi mlajše, kot je Pauline, ki obiskuje četrti letnik medicine. Utrjevalo se je znanje prejšnjih poletnih tečajev in srečanj, ki se odvijajo pod streho slovenske misije v Merlebachu dvakrat na mesec ob četrtek popoldne. V mlinu je bilo prisotnih deset udeleženk tečaja, ki so nabirale znanje od pol devetih do pol enih v prvi skupini ter od dveh do šestih popoldne v drugi skupini. Vsako leto najspretnješe pripravijo izdelke, ki jih obesimo ob jaslicah na božično smreko. Pogumno naprej!

Enotedenski bogati klekljarski tečaj v idili mlina Thicourt

MÉRICOURT

Vsak mesec so rojaki deležni mojega obiska v Méricourtu. Ne stoji se mi po dolgi poti, ki nas loči od Thicourta, sedeža slovenske delegature v Franciji, do Méricourta, ker je skupnost tako prijetna, nenarejena in z veseljem pričakuje duhovnika. Pri vsaki evharistični daritvi se veselo prepeva slovenske pesmi, utrjuje vero in krepi prijateljstvo z Bogom in sočlovekom. Od evharistične mize se presedemo k mizi prijateljstva in vsakokrat se združita dve družini in pripravita za vse navzoče večerni prigrizek. Za duhovnika in spremljevalce pa sendviče, sladice in pijačo, da bi po poti ne omagali. Hvaležno poudarim to pozornost, ki jo ima skupnost do duhovnika. V takih malenkostih kakor v skrbi za čistost

misije, okrašenost kapele in redno pozornost do najmanjših popravil, ki jih hiša potrebuje, se zrcali volja po ohranitvi tudi skupnosti pri življenju. Lep primer v razmislek nekaterim, ki mogoče vse pričakujejo od drugih ali duhovnika, sami pa ne sodelujejo v pozitivni smeri skupnosti ali celo misije. Nekateri bodo med počitnicami odšli v domovino, vsekakor pa se vsi veselimo ponovnega skupnega srečanja v soboto, 16. septembra, in nato redno vsak mesec. Na veselo snidenje!

CHATEAUNEUF-SUR-LOIRE

Gospa Denise Guillemont ima vedno prijetno nalogo, da obvesti in zbere k slovenski maši in družabnemu srečanju naše rojake na tem področju. Če je bil obvezen obisk

vsaj enkrat letno, skušamo sedaj preiti na dvakrat letno. Pri zadnjem obisku v mesecu juniju sva bila s sobratom Zvonetom poleg lepega sprejema deležna tudi začetka vročinskega vala. Preko 34 °C ni zaustavilo Zvonetove radovednosti, kako izgleda reka Loire in tako smo po skupni evharistični daritvi in kosilu pod šotorom ob iskanju osenčenih delov poti prišli do nje. Vrnili smo se h gospe Denise, toda teklo ni samo po reki, ampak tudi iz nas, saj je vročina bila neusmiljena. Ob prepevanju domačih pesmi, ki jih je Zvonet pridno spremljal na kitaro, smo si izmenjali tudi spomine pretežno prekmurskih duš, ki segajo bliže ali dlje v zgodovino tako slovenske, madžarske ali francoske zemlje. Ob zaključku smo se dogovorili, da se v jeseni zberemo v Chilleurs aux bois, kjer nas želi gospa Bohinec pogostiti z »büto« repo. Veselimo se naslednjega srečanja, Bog vas živi še na mnogo leta!

Še zadnje srečanje pred poletnimi počitnicami z nadvse prijetnimi Slovenci v Méricourtu

Dela v slovenski kapeli svetega Jožefa so zasnovana in se pridno nadaljujejo ob močnem sodelovanju rojakov.

V Chateauf-neuf-sur-Loire smo obiskali slovensko skupnost, kjer se veseli dobimo dvakrat na leto.

HOCHWALD

Društvo Jadran že dolga leta vzorno sodeluje s slovensko misijo in je tudi slovenski duhovnik vedno povabljen na vsa srečanja, ki so tako društveno družinske narave kakor širše kulturnega ali verskega znač-

Tudi letos je tradicionalni slovenski poletni dan v izvedbi društva Jadran na Hochwaldu izvrstno uspel.

PARIZ

Srečanje bruseljske in pariške skupnosti za praznik slovenske državnosti. V nedeljo, 18. junija, se je pariškim Slovencem pridružila skupina mladih staršev in otrok iz Bruslja in Luksemburga, ki je prejšnji dan preživela v zabaviščnem parku Asterix pri Parizu. Ob 10. uri je bila maša za domovino, bila je zares slovesna. Ob oltarju so bili: dva diakona, štirje duhovniki in en škof. Spoznali jih boste na sliki. Po evangeliju je vsakdo od njih na kratko nagovoril navzoče. Še posebej smo bili veseli besed upokojenega nadškofa Antona Stresa in bivšega župnika v Parizu, gospoda Aleka Zwitterja, ki je nekaj dni za tem na univerzi v Parizu zelo uspešno zagovarjal svojo doktorsko tezo. Pri maši smo veselo prepevali predvsem mladinske pesmi. Po kratkem odmoru po maši se je začela kulturna prireditev. Po slovenski himni je navzoče pozdravil slovenski veleposlanik Andrej Slapničar, poudaril je pomen praznika slovenske samostojnosti. Kulturno prireditev so oblikovali otroci gostu-

joče skupine iz Bruslja in Luksemburga. Še posebej lep je bil nastop violinistke Tine Čeh, ki je prišla iz Bruslja. S pariško Slovenko, pianistko Julijano Novak, je predstavila izreden glasbeni šopek v poklon domovini Sloveniji. Po koncertu smo

Tudi naši dojenčki so uživali s srečnimi mamicami. Kako lep šopek za domovino Slovenijo.

Slovenski veleposlanik Andrej Slapničar

Violinistka Tina Čeh iz Bruslja

ja. Poletno srečanje na Hochwaldu zbere tako številne naše rojake kakor tudi domačine ob kulinariki, prepevanju z orkestrom Jadran kakor z orkestrom Baltus le Lorrain. Letos bomo pod delnim pokroviteljstvom delegature obiskali tudi naše rojake v Einsidelnu na skupnem romanju 24. septembra. Zbor Jadran, v katerem so tudi člani cerkvenega zbora in obratno, bo slovesno prepeval pri romarski sveti maši in nato priredil tudi kulturno pevski del popoldan-

skega programa. Namen delegature je tudi ta, da povezuje skupnosti med seboj, tokrat ne samo znotraj Francije, temveč tudi zunaj meja, kjer bivajo naši rojaki. Veselimo se tako lepih krajevnih sodelovanj in vezi kakor ponovnega srečanja z Davidom in rojaki, ki so se z dvema kombijema udeležili našega prvomajskega romanja v Habsterdicku. Nadaljujmo še naprej na tako lepih skupnih poteh!

Župnik in delegat Jože Kamin

skupaj zapeli še nekaj pesmi in se nato udeležili pogostitve, ki so jo pripravili pariški Slovenci. Srečanje

dveh skupnosti je bilo bogato in nam bo vsem ostalo v spominu.

dr. Zvone Štrubelj

Številni udeleženci maše za domovino v župnijski dvorani v Chatillonu

Župnik Zvone predstavlja somaševalce pri nedeljski maši za domovino v Chatillonu.

FREYMING-MERLEBACH

Danes se oglašam z dogodki, ki so čustveno pomešani z veseljem in žalostjo, ki vežejo življenje slovenskih rojakov in članov društva Prijateljev slovenske katoliške misije. O jubilejnem prazniku enega najstarejših članov društva in visoki 90-letnici gospoda Marka Sajovca ste lahko, predragi bralci, brali že v junijski št. revije »Naše luči«. Pri zadnjem celodnevem srečanju pred počitniškima mesecema, 4. junija, nas je gospod Marko Sajovec presenetil in častil vse navzoče s prijateljskim kozarčkom. In kot se spodobi pocrklati 90-letnega jubilaranta, smo mu položili na srce besede, ki sledijo:

Spoštovani naš 90-letni jubilarant gospod Marko Sajovec!
Naključja so se vrnila, da vam izrekam besede, ki sem vam jih danes namenila kar z dvema mesecema

zamude, za vaš jubilejni življenjski praznik v imenu društva Prijateljev slovenske katoliške misije.

90-letno stopničko življenja vam je Bog poklonil 9. aprila 1927, ko ste v Senovem pri Brestanici zagledali luč življenja. Kaj vse bi lahko povedali o vašem 90-letnem življenju? V življenju sta vas spremljala veselje in bridkost. Posebni udarec, smrt vaše drage žene Zore, je povzročil neizmerno bolečino srca.

In danes lahko rečem, da se brez spominov knjiga vašega življenja ne bi pisala.

Polna je dogodkov, ki vam jih je življenje razsipalo in jih premlevate ter hranite v skrinjici srca.

Vaše življenje je prepojeno tudi z izredno božjo milostjo in družinsko harmonijo, ki vam nudi tisto srečo, da v vsakdanjem življenju niste osamljeni, temveč obdani z ljubeznijo, ki ste jo deležni od vajinih hčera Mar-

lenke in Lidije. Sta močna stebra, ki vas podpirata, vam vlivata moč in dajeta spodbudo za srečen vsakdan. In vaše vnukinje in danes že pravnuke so žive priče vaše sreče in bogat studenec, iz katerega črpate veselje in zadovoljstvo vsakdana.

Danes se vam želim v imenu društva zahvaliti za vse, kar v naši skupnosti spominja na vašo dobroto in skrbnost, gospod Sajovec. Koliko dobrih pečenih prašičkov smo bili deležni. Mislim, da preko 30-krat se je vrtelo na dvorišču Misije in še veliko bi lahko naštel. Dobrih rezancev se bomo še dolgo spominjali, saj so dali domači okus juhi. In še in še. Marsikje je srce gospoda Sajovca, ki diha v prostorih misije.

Hvala je zelo skromna beseda in vendar zelo pomembna in bogata. Zato jo danes ponovim. Hvala, gospod Sajovec, za vse, kar ste nudili in žrtvovali za slovensko skupnost

v dobi 34 let. Hvaležni smo vam za dolgoletno člansko zvestobo. In za vsak obisk pri celodnevih srečanjih.

Za zaključek vam želimo povedati, da smo vašega jubileja vsi zelo veselili, naše tople želje pa so: ostanite zdravi, naj vaša vedrina razveseljuje in spodbuja vso družino, krščanskega upanja in premagovanja težav, ki ne prizanašajo nobenemu življenju. In ostanite zvesti še naprej vsemu, kar kliče slovenska misija.

Gospod Marko Sajovec v družbi hčerke Marlenke in predsednice Jožice slovensko proslavlja svoj 90. rojstni dan na misiji v Merlebachu.

METZING

18. maja je vso slovensko skupnost razžalostila vest, da nas je za vedno zapustil v starosti 87 let naš velik dobrotnik in zaveden Slovenec gospod **Ljubo Colija**. Rojen je bil 8. decembra 1929 v Kranju na Gorenjskem. V družini Colija je očetu Antonu in materi Apoloniji, roj. Turk, Bog poklonil pet sinov. Ljubo je zagledal luč sveta z bratom dvojčkom tretji med petimi otroki.

Obdan z ženo Ivanko je v božji objem po zaslužen plačilo odšel gospod Ljubo Colija iz Metzingu.

Živeli so kot srečna družina in preživeli tudi vse vojne razmere v Sloveniji. Po končani vojni leta 1945, ko je bil Ljubo star 16 let, je bila družina Colija pregnana iz Slovenije. Kot begunci so prišli v Avstrijo, kjer jim je taborišče služilo za dom do leta 1949. Tu jim je avstrijska oblast dala na izbiro več držav v tujini: od Avstralije, Amerike in Francije. Starši so si za drugo domovino izbrali Francijo in tja dospeli kot tujci leta 1949. Družina Colija je hitro dobila rudniško stanovanje v Merlebachu.

Udomačili so se zelo hitro, predvsem ker jim govoreči jezik nemščina ni delal nobenih težav, saj z nemškim jezikom si bil kot domač v Lorraini. Ljubo se je takoj zaposlil v rudniku in ostal zvest rudniškemu poklicu vse do

zaslužene pokojnine. (Že v Sloveniji se je kot mladenič tudi izučil in pridobil znanje mizarja, kar mu je služilo v dobro pri delu, čeravno v rudniku.)

Ljubo je kot nadarjen pevec takoj iskal stike s pevskimi zbori in se hitro vključil v mešani pevski zbor Slomšek. Njegov lepi tenor je uspešno izstopal in bil takoj priljubljen v zboru. Spoznanje med družino se je utrdilo in hitro je opazil dekle Ivanko Kosec, ki mu je ogrela srce. Vnela se je ljubezen in 24. julija 1953 sta si izmenjala zlata prstana in izrekla pred Bogom večni »da«. Kot mladoporočenca sta se nastanila v predelu Merlebacha, imenovanem Cuvette, in ostala do leta 1962. Prvi sad njune ljubezni je bil sin Milan, ki je

prijokal na svet leta 1954. Ko sta starša Ivanka in Ljubo Colija sprejela v naročje drugega sina Francija, leta 1961, so okoliščine zahtevale večje stanovanje. Preselili so se v cité Colline in ostali vse do dograditve svojega lastnega doma v Metzingu. In leta 1968 so prestopili prag lastnega doma, zidanega z lastnimi žulji gospoda Ljuba Colija. Od takrat so živeli v novem toplem domu v Metzingu do danes.

Pokojni Ljubo je bil velik dobrotnik pri Slovenski katoliški misiji. Leta 1982 se je kupila hiša z namenom, da se ustvari slovenska misija. Projekt stavbe je zahteval velik preobrat. In v srcu gospoda Ljuba je zagorela ljubezen, da se uredi dom Slovenske katoliške misije. Bil je steber in neutrudna moč pri delu, da je dobila hiša izgled današnjega Slovenskega doma, katera je objela naša srca z velikim spoštovanjem in hvaležnostjo za vedno.

Na začetku, leta 1982, je bilo ustanovljeno tudi društvo Prijateljev slovenske katoliške misije, katerega je gospod Ljubo vodil uspešno tri leta. Po tretjem letu je odstopil odgovornosti in se odmaknil v toplino družinskega ognjišča v Metzingu. Ostali smo prijateljsko povezani preko pe-

tja, saj sta oba z ženo Ivanko prepevala pri pevskem zboru Slovenske katoliške misije, vse dokler so telesne moči dopuščale.

Gospod Ljubo je bil tudi velik Marijin častilec. Njegov lepi tenor še vedno odmeva v kapeli in v naših ušesih še vedno zveni odmev njegovega glasu. Prepeval je njej, Materi božji, in Bogu na čast.

In Bog ga je poklical z zemeljske poti prav v Marijinem mesecu.

Vsak pri slovenski skupnosti je ohranil topel spomin na gospoda Ljuba. Hvaležni smo za vse, kar je naredil s svojo plemenito in preudarno zamisljivo v prid slovenski skupnosti, ki je bila v ponos Ljubu in vsem ostalim že pokojnim, ki so v dobi 7-letne predelave hiše prispevali svoj delež.

Gospod župnik Jože Kamin je 22. maja 2017 pri pogrebni maši čudovito orisal njegovo življenjsko pot. Pri vsaki besedi je zvenela hvaležnost in vsem navzočim številnim vernikom osvetlil 87-letno življenje pokojnega. Omenil je njegove dobre strani in zvestobo slovenski besedi. Spomin na gospoda Ljuba Colija bo za vedno med nami.

Bog naj mu bo dobron plačnik na drugem bregu večnosti. *Jožica Curk*

HRVAŠKA

PULJ

SKD Istra Pulj

Prehod pomladi v poletje je bilo čutiti tudi v SKD Istra Pulj, saj je prinesel obilico kulturnih doživetij, predvsem s strani mešanega zbora Encijan, ki pod taktirko umetniške vodje in zborovodkinje prof. Paole Stermotič osvaja številna srca ljubiteljev zborovske glasbe tako na Hrvaškem kot v tujini. Posebnost zbora je tudi medkulturno sožitje pevcev in pevk ter glasbene spremljave, ki jih vodi pomembna skupna misel: ljubezen do zborovske glasbe, obarvana z radostjo in spoštovanjem drug drugega. V našem slovenskem društvu je tudi sicer zelo pestro.

Že sredi junija, točneje 13. junija, smo v društvu zaključili šolsko leto

s poučevanjem slovenskega jezika, ki ga je izvajala učiteljica Vida Srdoč. Odrasli udeleženci tečaja so pripravili kratek kulturni program, otroci pa so recitali pesmi in zaigrali igrice. Vsi udeleženci, ki so zaključili s poukom slovenskega jezika, so prejeli posebna potrdila in knjižna darila.

Če se vrnem ponovno k zboru Encijan. Že dolgo smo si želeli obiskati naše rojake v Beogradu. Mešanemu pevskemu zboru SKD Istra Pulj je to uspelo v juniju. Prejeli smo povabilo Društva Slovencev Sava iz Beograda, ki so 17. junija praznovali šestnajsto obletnico svojega delovanja. Radi smo se odzvali povabilu in v ta namen nam je bil zaupan celovečerni koncert. Odvijal se je v lepi dvorani Općine Stari Grad, ki je bila povsem napolnjena s Slovenci in drugimi uglednimi gosti.

Zbor Encijan med nastopom

V nedeljo, 25. junija, smo encijančki sodelovali v Portorožu na čezmejnem srečanju dneva državnosti republike Hrvaške in Slovenije. Na poti so nas spremljale nevihte, tudi v Portorožu. Prireditelj je bila na prostem, a ko se je pričel nastop sodelujočih kulturnih skupin društev, je na olajšanje vseh posijalo sonce.

7. julija je bil v Galeriji društva koncert citrark, ki so pridno vadile pod budnim ušesom mentorja Petra Napreta in se temu primerno tudi dobro odrezale na koncertu. Hvala, Peter. Veseli nas, da vztraja in zelo lepo napreduje naša bivša predsednica Klavdija, ki je zelo uspešno deset let vodila SKD Istro, saj zbor Encijan komaj čaka, da nas bo spremljala na tem čudovitem slovenskem glasbilu.

O dogajanju na prireditvi Dobrodošli doma si lahko preberete v Novicah. V društvu in zboru se zavedamo, da je poletje tisti čas, ko si lahko privoščimo kratek predah in se posvetimo svojim najdražjim ter duhovnemu razvoju. Zato tudi vsem bralcem Naše luči SKD Istra Pulj, še posebno zbor Encijan, želimo mirne poletne dneve, polne božje ljubezni in upanja.

Ivanka Koletnik

Učenci slovenskega pouka pri izvajanju igre

Spominska slika iz Beograda

AUGSBURG

Orgelski koncert v Augsburgu

Pred odhodom na dopuste in počitnice je zadnja oznanjena slovenska maša v Augsburgu v nedeljo, 23. julija, minila v znamenju glasbene kulturne poslastice. Iz Slovenije je prišla organistka Snežka Podpečan in s koncertom obdarila vse tiste, ki so se zbrali najprej k maši in nato prisluhnili veličastnim orgelskim glasovom. Izvajala je dela Antona Jobsta, F. Mendelssohna, G. Muffata in J. S. Bacha. Ob koncu so poslušalci umetnico nagradili z aplavzom, domači župnik pa ji je izročil lepo orhidejo. V župnijskih prostorih se je prijetno druženje nadaljevalo še pozno v noč. K temu so na svoj način v veliki meri prispevale pripravljene dobrote pridnih gospodinj in dobra kapljica.

Pok. Stanislav Gaube

Življenjska pot pok. Stanislava se je začela 9. februarja 1940 v Sloveniji, v bližini Radelj ob Dravi. V družini je bilo šest otrok, tri dekleta in trije fantje. Stanislav je zadnji družinski član, ki je zaključil zemeljsko potovanje. Vsi drugi njegovi bratje in sestre so že pred njim odšli v večnost.

Odraščal je v domačem kraju. Ko mu je bilo 16 let, je zgubil očeta. Po končani osnovni šoli si je pridobil kovnostrugarsko znanje ali bolj točno reskarsko izobrazbo. S to poklicno usposobljenostjo se je zaposlil v Tovarni avtomobilov Maribor. Leta 1965 se je podal v Nemčijo. Bil je eden izmed mnogih, ki so takrat prišli v Augsburg in se zaposlili v podjetju MAN. Pri MAN-u je delal vse do upokojitve leta 2000. Še v času svojega bivanja v domovini je spoznal bodočo ženo Marijo. Ko je Stanislav odšel v tujino, je kmalu za njim odšla tudi njegova izvoljenka. Leta 1970 sta se poročila. Tu v Augsburgu sta si uredila dom ter se kmalu zelo razveselila hčerke Simone. V svojih najboljših letih je Stanko našel poleg službe in skrbi za družino čas še za marsikaj. V Sloveniji je uspel zgraditi hišo, na kar je bil zelo ponosen. Miroval pa ni tudi v Augsburgu. Ko je bilo ustanovljeno društvo Drava, je v prvem obdobju zelo aktivno sodeloval. Zlasti pri dramski sekciji je kot igralec odigral več glavnih vlog v raznih igrah.

Pokojni
Stanislav
Gaube

Organistka Snežka z rožo in poslušalci

Po upokojitvi je Stanko svoj čas preživljal deloma v Sloveniji, deloma tu v Augsburgu. Pred petimi leti pa se je odločil, da se za stalno vrne v svoj dom v domovini.

Ko je letos v marcu prišel na obisk k svoji hčerki Simoni in se udeležil birme vnukinje Ksenje, 26. marca, niti sam niti nihče drug ni slutil, da se bo že naslednji dan začela pot njegovega življenja naglo zaključevati. Dan po birmi, 27. marca, ga je krepko oplazila možganska kap. Odpeljan je bil v augsburško kliniko. Ko se je zdravstveno stanje dovolj stabiliziralo, je bil prepeljan v bolnico v Maribor, kjer so mu nudili nadaljnjo pomoč. Bili so trenutki izboljšav, pa spet trenutki poslabšanja stanja. V ponedeljek, 5. junija 2017, je za vedno zatisnil oči.

R. Kutin

RAVENSBURG – maša v naravi

V nedeljo, 11. junija, je v kraju Spinnenhirn pri Schlierju potekala slovenska dvojezična maša, znana kot »maša v naravi«.

Organiziran je bil avtobus. Pot je začel v Augsburgu. Ustavil se je še v Ulmu in Memmingenu, kjer smo se pridružili tudi slovenski rojaki iz teh krajev in nato skupaj nadaljevali pot proti kraju srečanja v Spinnenhirn. Na avtobusu smo zapeli nekaj nabožnih in ljudskih pesmi, kar je še izboljšalo dobro razpoloženje vseh prisotnih, hkrati pa smo pripravili naše gasilke za petje pri maši.

Brez kakšnih nevšečnosti smo prispeli na cilj. Tam so se nam pridružili še drugi, ki so tja prispeli z osebnimi avtomobili.

Mašo je daroval domači župnik Roman Kutin. Potekala je na prostem, pod mogočnimi drevesi, ki so nudila prijetno senco v sončnem in toplem dnevu. Lahko bi rekli, da je potekala v največji cerkvi, saj cerkev, ki nima zidov in ki ji kot streha služi modro nebo, lahko sprejme zelo veliko ljudi. Po maši smo si pri-

voščili kosilo in tudi kakšno zlahtno kapljico v bližnjem gostišču. Naslednjih nekaj ur smo uživali ob glasbi priložnostno zbranih muzikantov, v druženju in klepetu. Nekaj ljudi se je odločilo za krajše sprehode po okoliških poteh v naravi.

Proti večeru smo se odpravili proti svojim domovom, z željo, da se ob priliki ponovno srečamo.

Marko Cerar

RAVENSBURG – izlet v Slovenijo (14.–19. junij 2017)

V Ravensburgu je že tradicija, da slovensko društvo Planinka vsako leto organizira izlet v Slovenijo. Letos je

bil že trinajstič. Obiskali smo že skoraj vso Slovenijo. Letos smo izbrali Prekmurje. Tam smo bili že pred desetimi leti. Tokrat smo videli zopet nekaj novega.

Da je bil avtobus poln, so se nam pridružili rojaki iz Tuttlingena, nemški prijatelji in štiri osebe iz Slovenije, ki sedaj živijo v domovini.

Žal se nam ni mogel pridružiti župnik Roman Kutin zaradi obveznosti. On je vedno skrbel, da smo srečno potovali. Verjetno pa je bil z mislimi z nami, ker je izlet potekal odlično. Imeli smo tudi lepo vreme. Prenočevali smo v Murski Soboti.

Prvi dan smo se odpeljali v Lendavske gorice in si ogledali kapelo Svete Trojice. S stolpa Vinarium smo imeli lep razgled na štiri države: Avstrijo, Madžarsko, Hrvaško in seveda Slovenijo. Po ogledu tropskega vrta orhidej smo se ustavili na kmetiji Ermiš, kjer so nam postregli z domačimi dobrotami in vinom.

Drugi dan smo obiskali slovensko Toskano – Jeruzalem. V Ljutomeru smo si ogledali lončarstvo, saj je tega vedno manj. Sledil je ogled cerkve Žalostne Matere božje, ki sodi med baročne kulturne zaklade. Začeli so jo graditi leta 1652 v zahvalo za prenehanje kuge. Že v 13. stoletju so na tem mestu križarji postavili kapelico. Nadalje nas je pot vodila v

Veselo razpoloženje po maši

Zbrani pri maši v naravi

vinsko klet Malek. Po okusnem kosilu smo se vrnili v Mursko Soboto.

Tretji dan smo obiskali Beltince in otok ljubezni. Tu smo si ogledali, kaj se da narediti iz slame. Sledil je ogled gradu Beltinci, ki ga domače društvo še obnavlja. Ob Muri smo si ogledali mlin. Ta še vedno pridno melje. Po reki Muri smo se peljali na brodu, ki še vedno vozi kot nekoč. Za okrepljeno smo si spekli brodarstvo malico.

Zadnji dan smo si ogledali Goricko. Zelo lepa pokrajina. V Sotini so nam pokazali, kako se pridobiva bučno olje. Bilo je zelo okusno. Le

malo stran, v Sredici, so nas pričakale čebele s čebelarjem Kisilakom. O čebelah nam je veliko lepega povedal. Vsak je lahko pokusil, kateri med mu je najljubši. Sledilo je kosilo v Gerlincih. Za zaključek smo nazdravili v vinski kleti Gornja Radgona.

Vse štiri dni nas je vodil odlični vodič D. Koprivec. Povedal nam je zelo veliko o Prekmurju in ljudeh, ki tam živijo. Hvala.

S pesmijo ob spremljavi harmonikarja Jožeta Erjavca smo si ogledovali lepote domovine in se nato srečno vrnili v Ravensburg. *Franc Čuden*

Rojaki iz Ravensburga na izletu v domovini

BERLIN

Ta mesec je bil zelo pester, poroka, slovo od veleposlanice Marte Kos Marko in še treh diplomatov v hkratnem proslavljanju

nju naše državnosti. Marta nam je v nabito polni dvorani poklonila lep program in odlično zakusko in odlikovala župnika Dorija za lepo sodelovanje z veleposlaništvom. Marta je bila izjemno priljubljena in vsi smo

ji hvaležni za vse, kar je naredila za našo državo v Nemčiji in preko meja. Bila je izjemna, ker ni nikoli nikogar izključevala, temveč se je vsakemu brez razlike predano posvetila. Zelo jo bomo pogrešali in smo ji iz srca

hvaležni. Z istim sporočilom so iz zahodne Nemčije prišli njeni gostje, mešani in moški pevski zbor Slovenski cvet pod vodstvom gospoda Kešpreta.

Državni praznik in slovo veleposlanice Marte Kos Marko in še treh diplomatov

Učenci slovenske dopolnilne šole v Berlinu

Sonja in Sebastian sta se poročila.

Sebastian in Robert sta vrnila našo potomko najstarejše trte iz Maribora iz azila.

Lojze Blatnik in Jože Horvat sta postavila nazaj ograjo.

ASEL/HANNOVER

Tokrat smo imeli sv. mašo pri družini Stanka in Agnes Ficko. Tudi po maši smo pri nji imeli čudovito pogostitev.

Jožica, Gisela in Traudi

HAMBURG

V mesecu juniju smo poleg redne slovenske maše tudi skupaj z nemško župnijo praznovali otvoritev novega katoliškega otroškega vrtca in jasli. Po triletni gradnji in z nešteti zaprekami je zrasla nova moderna zgradba, ki se lepo zlije z novogotško arhitekturo cerkve, skupaj tvorita neko simbiozo, kot da bi stavba stala tu že vedno. Zidana je po najnovejših ekoloških kriterijih, tako da se bodo otroci res dobro počutili. Ravnatelj ustanove je arhitekt predal ekološko plaketo in mu zagotovil, da ni obremenitve prostorov s škodljivimi sub-

stancami. Pri slovesnosti je bil navzoč gospod nadškof Stefan Heße, ki je po kratkem govoru blagoslovil vse prostore vrtca, mi pa smo ga spremljali in imeli istočasno priložnost za ogled. Po končani svečanosti smo bili vsi povabljeni na novo otroško igrišče, kjer sta nam kuharja šole in vrtca postregla z odličnim bifejem in pečenjem na žaru.

Tomesečni izlet nas je to pot tradicionalno popeljal na otok Sylt, kjer

Pri Stanku in Agnes Ficko veselo za mizo

nas je sprejel močan severnomorski veter, tako da so samo najpogumnejši prišli do obale. Sklenili smo, da ostanemo v mestu Westerland, kjer je tudi železniška postaja. Tu so ogleda vredne prekomerno velike skulpture kiparja Martina Wolkeja »Potniki v vetru«. V močni zeleni barvi naredijo vtis, kot da se zibljejo z vetrom.

Rojstne dneve so praznovali Lene Žaja, ki uspešno zaključuje prvi ra-

Popotniki v vetru na otoku Syltu

zred katoliške osnovne šole, Slavko Lovrec in Toni Krističević. Toni nam je postregel z dobrim vinom, žena Kristina pa z ocvrtim piščancem. Oba sta zelo prijetna člana naše skupnosti, Toni je umirjen in pravičen človek ter vsak čas pripravljen pomagati.

O dogajanjih v Hamburgu okrog vrhunskega srečanja državnikov G20 so mediji na široko poročali, zato smo bili zelo srečni, da je g. Dori uspel priti v našo skupnost. Sv. maša

nas je vsaj malo umirila in oddaljila od aktualnih dogodkov. V dvorani smo kot vedno pozdravili vse naše slavljenke tega meseca, bilo jih je kar veliko. V ponedeljek, 10. julija, je izlet odpadel, ker je bil g. Dori povabljen na vrt Anice in Zlatka Vukovca. Anica je prav ta dah praznovala rojstni dan. Goste sta bogato pogostila, tudi rahel dež ni mogel preprečiti pečenja na žaru in dobre volje.

Vera Šeme

Alojz Šeme in Mladen Ugrina

Zlatko Magerl in Anica Trčak

ESSEN

Za nami sta dva počitniška meseca. Če bi bilo možno, bi lahko poročali o mnogih lepih doživetjih naših faranov. Na žalost skoraj nisem imel stikov z nikomer v tem času. Le kakšen pozdravček po skypu ali whatsappu smo si poslali. Vsak stik z dragimi farani me je zelo veselil. Zelo me veseli tudi pričakovanje, da se bomo spet redno srečevali pri slovenskih mašah v septembru in naprej. V Essnu pa so se maše začele že v avgustu. Z veseljem sem nadomeščal tudi hrvaškega župnika in imel v avgustu maše za Hrvate.

Moram reči, da sem imel lep julij – mesec dopusta. Z bratom Marjanom sva bila tri dni na morju – v hiši brata gospodinje v Belgiji Nežke – Ludvika Zalarja na Krku. Bilo je zares lepo in koristno. Ko sva se vrnila v Belo krajino, sva vse dni delala v vinogradu. Tudi to delo je bilo prijetno, saj je vedno nekaj lepega veseliti se božjih darov v zdravi naravi. Grozdje je obilno, zdravo, obetavno. Dokaj naporno delo v poletni vročini je spremljala najina pesem – hvalnica Bogu. Če s svojim delom ne bi dajali časti Bogu, bi veliko zamudili. Sam pridelek naših rok bi bil premalo. In ko slučajno pride še naravna nesreča – pozeba, suša, toča ..., ne bi imeli ničesar, kar ostane. Ko pa v svoje delo vgradiš ljubezen, nobeno delo in dejanje ni izgubljeno. V vinogradu so bili vidni znaki

Krst Naje Kristine Brili v Leskovcu

izredne suše, saj je bila zemlja v vrstah, kjer so trte in oporni stebri, razpokana 20 centimetrov globoko. Brat Marjan je rekel: »Bog nam pošilja preizkušnje. Pridelali bomo toliko, kolikor bo Bog dal.«

Posebno doživetje so bile svete maše v cerkvi rojstne župnije Radovica, kjer sem bil krščen, prejel prvo obhajilo in imel pred 46 leti svojo novo mašo. To je posebej svet kraj za vsakega kristjana, saj smo v cerkvi svojega krsta postali božji otroci. Prav je, da se vsakokrat, ko smo v domovini, udeležimo svete maše v cerkvi svojega krsta, če je le možno. To vsem priporočam. Ob tej priložnosti je prav, da domačemu duhovniku naročite sveto mašo za svoje rajne sorodnike. (Duhovniki v

Sloveniji nimajo nobene plače, ampak so odvisni od tega, kar jim podarijo verniki.)

Tudi letos sem imel čast, da sem v župniji Leskovec krstil hčerkico nečaka Borisa. Taka doživetja v življenju strica duhovnika so vedno osrečujoča.

Naslednjo soboto pa je bilo zopet enkratno dvojno slavlje. V Ribnici, kjer je bilo v letih 1971 in 1972 moje prvo kaplansko mesto, sta se poročila nečakinja »belgijske« gospodinje Nežke Janja Šmalc in Matevž Kremžar. Med poročno mašo je bila na svoj prvi rojstni dan krščena tudi njuna hčerkica Kiara.

Kot prijatelj že iz Janjinega otroštva sem smel biti duhovnik tega dogodka (kakor pred štirimi leti ob poroki njene sestre Valentine in krstu sinčka Vala). Vedno sem zelo vesel, ko se tudi v cerkvi uredi predzakonsko oz. zunajzakonsko skupno življenje nekega para ljudi, ki so kristjani. Človeška ljubezen takrat s prejemom zakramenta svetega zakona postane sveta, posvečena, ne več grešna, ampak zaslužna za nebesa. Kar je prej dejansko bilo »kraj«, takrat postane božji dar, sveta dolžnost, nekaj najlepšega med božjimi otroki. Škoda, da se tega mnogi, ki živijo »na koruzi«, ne zavedajo!!!

Med svojim dopustom sem z veseljem obiskal tudi sestre klarise v Nazarjah. To je zame vedno poseben dan. Vesele so sestre, vesel sem jaz. Udeležim se njihove molitve opol-

dne. Sestre vedno omenijo v svoji molitvi tudi moje drage farane v župniji Essen. Ob obisku jim tudi izročim finančno pomoč, ki se je zbrala v zadnjem času. Moram zaupati bralcem Naše luči, da so sestre zapale svojo skrb. Ob obnovi stavbe v Turnišču, kjer so iz ruševin uredile zgleden samostan, so od škofije Murska Sobota dobile veliko posojilo. Škofija pa je zdaj sama v finančnih težavah in bi rade počasi vračale posojilo. One pa imajo samo to, kar jim kdo podari, saj same ne služijo denarnih sredstev.

Kot verjetno veste, jim jaz dajem darove, ki jih dobim od vas za opravljene svete maše po vaših namenih. (Kolikor nimam dovolj mašnih namenov v župniji, jih dobim od p. Darka iz Sydneyja iz Avstralije.) Navadno v župniji Essen prejmem za mašni dar 10 €. So pa nekateri, ki prispevajo večji dar, kar si vedno zapišem in celoten dar je vedno namenjen sestram. Morda boste po tej poti v prihodnje še bolj pomagali dobrim sestram klarisam, ki 24 ur na dan častijo Najsvetejše in molijo tudi za vse dobrotnike. Bi se temu pridružili? (Tisti, ki niste iz župnije Essen, lahko darove izročite svojemu župniku, bo on posredoval naprej. Vsak dar je dragocen. Tudi škof Peter bo zelo hvaležen.)

Iz Slovenije sem se najprej vrnil v Belgijo. Tam sem najprej izkopal lep pridelek krompirja, ki bo verjetno zadostoval za letno rabo. Tudi med tem delom sem hvalil Boga, ki nas

Kar je Bog združil, tega naj človek ne loči. Poroka Janje in Matevža Kremžarja v Ribnici.

Ansambel Ideja se poslavlja pred župniščem v Essnu.

Dr. Jože Krašovec pred župniščem v Essnu s sošolcem Lojzeto

po svojem stvarstvu vedno znova obdaruje s »sadam zemlje in dela človeških rok«. Primerno vreme je počakalo ravno, dokler ni bil pridelek krompirja pobran.

Po tem pa sem se z veseljem vrnil v Essen, kjer me je počakalo kar veliko dela v pisarni. Kar nekaj računov

je bilo treba plačati. (Največji je – plačilo zobozdravstvenih storitev – 2.600 € moj del. Še sreča, da tokrat nisem imel kakšnih popravil na avtu, ki ima zdaj že 360.000 km v 12 letih. Kar pridna »žvalca«, a ne?)

To je moja počitniška zgodba. Enkrat nekoliko drugače. Morda je za-

nimivo. Če pa ne, oprostite, da sem drugim ukradel prostor.

Zelo se veselim, da se kmalu vidimo v Castropu, Oberhausnu, Solingenu, Eschweilerju, Krefeldu, Wettru, Hildnu in seveda vsako nedeljo v Essnu.

V zadnjih mesecih so nekateri farani obhajali svoje okrogle jubileje.

Zahvaljujemo se Bogu za vse, kar so v doživetih desetletjih lepega doživeli in dobrega naredili. Želimo jim še veliko srečnih in zdravih let! Čakam, da mi posredujejo vsaj kratko življenjsko zgodbo.

Lojze Rajk

FRANKFURT

Prvo praznovanje ...

Pred poletnim zatišjem je bilo v juniju dvoje praznovanj. Sredi junija smo praznovali skrivnost evharistije s praznikom sv. Rešnjega telesa in krvi. To, kar verujemo in obhajamo po Jezusovem naročilu pri zadnji večerji pri vsaki maši, to s procesijo pokažemo svetu, sredi katerega živimo. Kakor že vrsto let doslej se je naša župnija pridružila tudi letos skupnemu mestnemu praznovanju tega praznika na Römerju, na trgu pred mestno hišo v Frankfurtu, kjer je somaševanje vodil limburški pomožni škof dr. Thomas Löhr, pridigal pa je mestni dekan dr. Johannes zu Eltz, vodilo pa so bile besede »ne samo od kruha«. Slovensko sodelovanje je bilo vidno po slovenskem duhovniku, po našem župnijskem banderu, prvoobhajanka Zala je bila v skupini ostalih prvoobhajancev, Matjaž je prebral molitveno prošnjo v našem slovenskem jeziku, pri darovanju pa je Helena v narodni noši prinesla hlebec kruha. Po maši smo v procesiji po mestnih ulicah prišli v cesarsko stolnico sv. Jerneja, kjer je bil sklepni blagoslov. Kot je že običaj, se je praznovanje nadaljevalo zunaj pred cerkvijo ob glasbi ter takšnem ali drugačnem okrepčilu.

... ter drugo ...

Na naš slovenski državni praznik v nedeljo, 25. junija, pa smo imeli kresovanje, mašo za domovino in prireditev v romarskem kraju Maria Einsiedel pri Gernsheimu, na jugu zvezne dežele Hessen. Skupaj smo prišli tako iz slovenske frankfurtske kakor tudi iz mannheimske župnije. Pri maši in prireditvi so peli pevci Fantje z vasi

Skupinica slovenskih članov okrog bandera

Molitev za mir v Egiptu je prebral Matjaž.

Helena prinaša za darovanje hlebec domačega kruha.

Škof sprejema kruh, dar slovenske župnije.

iz Škocjana pri Novem mestu. Že več kot dvajset let pojejo stare ljudske in narodne pesmi, tako cerkvene kakor svetne, po štirih letih pa so bili zopet med nami, tokrat za kresovanje. Letošnje somaševanje je vodil lazarist Roman Travar iz Dobove, ki nas je seveda pri maši tudi nagovoril. Pri maši smo peli nekatere pesmi skupaj, druge gostje pevci sami. Po končani maši pa nam je učiteljica Natalija Robnik z nekaterimi otroki Evropske šole in šole dopolnilnega pouka iz Frankfurta pripravila razne recitacije, vse to pa so s petjem zaobjeli in povezali v šopek Fantje z vasi, potem ko smo skupaj zapeli našo državno himno. Vsekakor smo imeli lepo in bogato duhovno srečanje in prireditev

tako v cerkvi kakor kasneje pri koči, kjer smo se okrepčali (za to so poskrbeli člani naše župnije iz Mainza in

Darmstadta), pa seveda poklepetali in prisluhnili petju škocjanskih pevcev; nekateri pa so pevcem in petju

Nastopajoči otroci z učiteljico Natalijo

V Marijini cerkvi Maria Einsiedel

Fantovska pesem na letošnjem kresovanju

Nastop otrok je povezovala Lara.

tudi sami dodali svoj glas. Nebo pa se tudi letos ni izneverilo dolgoletni tradiciji in je za hip spustilo nekaj kapljic sicer še kako potrebnega dežja; zato so se morali nekateri celo umakniti v koč, a ne za dolgo. Ploha, če jo smemo sploh tako imenovati, je hitro ponehala. In tako se je letošnje

kresovanje v počastitev državnega praznika izteklo v prijetno nedeljsko popoldne z nagibanjem v večer. To prireditev je prvokrat denarno podprl Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu. Hvala za to pomoč, hvala pa tudi vsem udeležencem, ki so prišli, toliko

bolj pa vsem, ki so to letošnje praznovanje pripravili: tako pevcem iz Slovenije, duhovniku Romanu, učiteljici Nataliji in otrokom, pa seveda vsem, ki so poskrbeli za telesno okrepčilo in prijetno telesno počutje. In naj velja: bodi zdrava, domovina!

... in dovršitev

Že konec aprila je umrl (verjetno v Sloveniji) v 73. letu starosti Miroslav Avsec iz Frankfurta, rojen pa je bil v Kozarišču pri Ložu. V začetku julija pa je v 72. letu starosti umrl Marjan Svet iz Dillenburga, po rojstvu pa je bil iz Male Reke v Savinjski dolini. Naj počivata v miru! rem

MANNHEIM

Še tretji krst letos. 25. junija sta Nicole in Jani Dobovšek prinesla h krstu hčerko **Sofijo**. Ker je blizu njihovega stanovanja Schönstattska kapela, kamor radi zahajajo, so želeli, da bi bila Sofija krščena tam. Kapela je bila komaj dovolj velika za vse sorodnike. Najbolj daleč so prišli Sofijini stari starši iz Argentine. Botra je prišla iz Švice, boter pa je imel najbližje, saj živi v Nemčiji. Sofijina sestra Lara in bratec Tim dobro poznata kapelo, saj jo z atijem že od malih nog obiskujeta, zato se nista bala biti pri oltarju kot ministranta. Pridružila sta se jima še bratranec in sestrična iz Švice. V mali kapeli zanje ni bilo dosti dela, razen zvončkanja pri povzdigovanju, kar je bilo za nezkušene čisto dovolj. Ko sem jih poučil, da naj pazijo, kdaj bom dvignil hostijo ali kelih pri povzdigovanju, so tako natančno opazovali, da so že pri darovanju zelo rahlo in boječe pozvonili, ko so videli, da sem nekoliko dvignil hostijo. Pri povzdigovanju pa so že pogumno pozvonili. Ponosni so bili, da so sodelovali pri maši in krstu.

Prvoobhajanec Janez Dežman

Sofija je stegnila roki h Kristusovi luči.

Sofija, krščansko občestvo te sprejema z velikim veseljem.

Prepevalo se je v nemškem (maminem jeziku) ter španskem in slovenskem jeziku atija. Po obhajilu je zadonela v španskem jeziku lepa Marijina pesem, na koncu pa še slovenska »Lepa si roža Marija«.

Tudi Sofija se je po svoje oglašala, saj je bila stara že skoraj eno leto. Zanimalo jo je vse, od zvončka do župnikove knjige, najbolj pa prižgana sveča po krstu, kot da bi vedela, da je njena. Odraslim se je to tako lepo zdelo, da so se od veselja kar lepo nasmejali.

Prvoobhajanec v Schwarzwald. Edini letos nam znani prvoobhajanec slovenskih korenin je **Janez Dežman** iz Vöhrenbacha. Poznamo ga že dolgo, saj redno prihaja s starši k slovenski maši, njegova sestra Tamara pa že dolgo ministrira pri nemški in slovenski maši. Tudi Janez se nam je kot prvoobhajanec predstavil z ministriranjem. To je zagotovilo, da bomo še naprej imeli v Vöhrenbachu tudi nekaj mladine pri slovenski maši. Obenem mislim, da je prvi predstavnik drugega rodu, ki ima nekoč zelo pogosto slovensko ime Janez.

V Lebachu smo že dolgo sami starejši, zato smo se pri maši v juliju zelo razveselili, da je k maši prišla mlajša družina. Čeprav samo za

Z družino Pisek v kapeli v Lebachu

en dan, smo se počutili precej pomlajene. Marjan Pisek je namreč iz Kamnika dobil obisk sina z družino. Ne samo da smo se ob štirih otrocih in njunih mladih starših počutili številčno okrepljene, ampak je bilo pri petju in molitvah razločno slišati tudi otroške glasove. Že dolga leta nismo v Lebachu slišali otroških glasov. Ljudje so takoj začutili, da je mlada družina zelo krščanska. Najmlajša Rebeka se je še stiskala k mami v njeno varno naročje. Ko sem ji ponudil zvonček, da bi s pomočjo

mamice pozvonila, še ni imela poguma. Potem pa je prišel k oltarju Jakob, tretji po vrsti, ki je končal drugi razred in že ministrira v domači župniji. Ko ga je Rebeka videla, je dobila pogum, da je na koncu maše pozvonila, ko smo se za spomin hoteli fotografirati. Na sliki se dobro vidi, kako Rebeka ponosno drži zvonček. Takoj se opazi, da so otroci lepo krščansko vzgojeni. Hvaležni smo družini Pisek, da so nam prinesli nekaj vedrine.

J. Modic

MÜNCHEN

Bennofest. Sveti Benno je bil škof v mestu Meissnu. Rodil se je leta 1010 v Hildesheimu v Nemčiji, umrl pa je star 96 let, 16. junija leta 1106 v Meissnu. Za svetnika ga je leta 1523 razglasil papež Hadrijan VI.

Z misijonskim delovanjem je posvečal veliko skrbi spreobračanju poganov. Za časa reformacije pa so njegove relikvije prenesli v Mün-

chen, kjer vsako leto praznujejo njegov god 16. junija. Je zavetnik mesta Münchna, bavarske dežele in škofije Dresden-Meissen. Upodablja ga v škofovskem oblačilu z ribo, ki ima v gobcu šop ključev.

Od leta 1976 praznuje katoliška Cerkev v centru Münchna pod okriljem svojega zavetnika Bennofest. Letos je bilo praznovanje združeno z 859. obletnico ustanovitve mesta in 500-letnico reformacije. Praznovanje

je potekalo dva dni, v soboto, 17., in nedeljo, 18. junija.

Slovenska župnija že nekaj let sodeluje pri tem dogodku. Veseli smo, da lahko na svoji stojnici prikazemo delo in življenje župnije v sliki in besedi. Lepote Slovenije prikazemo s številnimi prospekti, ki jih dobimo na Slovenskem turističnem uradu. Obiskovalci, ki jih je bilo letos izredno veliko, so navdušeni tudi nad našo kulinarčno ponudbo po-

Na Bennofestu pred slovensko stojnico

tic, krajnske klobase in primorskega vina.

V ponos nam je bil tudi nastop deliškega kvarteta na velikem odru v soboto, 17. junija. Sestri Neli in Karmen Zidar-Kos sta ubrano igrali na citre, Barbara Grahor na violo, skupaj s Katarino Podgoršek pa so zapele nekaj slovenskih narodnih pesmi.

Dr. Gabrijela Gerber-Zupan

Maša s prvoobhajanci in birmanci je bila zadnje nedeljo v juniju pri redni slovenski maši pri Svetem Duhu. Prvoobhajanci in en birmanec so prejeli zakramente deloma v nemških župnijah s svojimi sošolci deloma v Sloveniji. Starši so izrazili pripravljenost, da se slovesnost ponovi tudi v slovenski skupnosti in otroci so se tega seveda zelo razveselili. Bilo je prav lepo praznično vzdušje, saj so otroci pod vodstvom učiteljice Katarine Podgoršek pri maši zapeli nekaj pesmi, ki so se jih naučili v župnijski slovenski šoli. Berila in prošnje so brali skupaj z otroki tudi starši in župnijski liturgični sodelavci. Slovesnost je privabila v cerkev nekaj več faranov. Obžalovali pa smo, da se zaradi bolezni niso mogli udeležiti slavja vsi otroci, ki so zadnji čas prvič prejeli Jezusa pod podobo kruha.

Na koncu maše smo se spomnili tudi dneva slovenske državnosti in svojo domovino s pesmijo izročili Marijinemu varstvu. Sledilo je srečanje v župnijskem domu, kjer so starši pripravili otrokom in vsem povabljenim z dobrotami obloženo mizo.

Zaključek šole in vrtca je bil v soboto, 1. julija. Začeli smo z bogoslužjem v kapeli župnijskega doma. Bogu smo izrekli zahvalo za vso milostno pomoč, staršem za skrb, da so vozili otroke v šolo, otrokom za pridno sodelovanje, učiteljicam za prostovoljno delo, skrbne priprave in podajanje programskih vsebin pri pouku. Razdelitev spričeval je bila vključena v to slovesnost in vsak otrok je prejel poleg spričevala tudi spodbudo svojih učiteljic za naprej. Nazadnje smo blagoslovili vse igre in udeležence iger, ki jih bodo otroci igrali ali se jih udeležili v času počitnic v družinah ali s prijatelji. Nemška šola sicer traja na Bavarskem do konca meseca, mi pa smo zaključili malo prej, da se lahko otroci bolj posvetijo prizadevanju za kakšno boljšo oceno v spričevalu.

Sledila je pogostitev, ki so jo v dvorani pripravili starši in deloma tudi župnijski sodelavci. Stari so poskrbeli tudi za medsebojne vezi, da se utrdijo neposredni odnosi tudi med družinami, ki sodelujejo v šolskem programu slovenske župnije v Münchnu.

Da bi se te vezi utrdile, so vsi prejeli še vabilo na **izlet v gozd** teden kasneje na južnem delu mesta, blizu Grünwalda. Tega pa se povečini niso mogli udeležiti, ker so bili nekateri odsotni, drugi so imeli v načrtih druge naloge. Poleg dveh družin z otroki se je udeležilo srečanja nekaj starejših članov naše skupnosti, ki se radi družijo med seboj in jim je bil izlet priložnost za veselje v skupnosti.

Neli Zidar-Kos med nastopom

Nekdanja organistka in zborovodkinja župnijskega zbora **Neli Zidar-Kos** je imela v petek, 7. julija, magistrski izpit s citrami na Visoki šoli za glasbo na Gasteigu. Z odlično izvedenim koncertom klasične in moderne glasbe je opravila nalogo z izredno dovršenostjo in dosegla visoko oceno komisije. Navadni zemljani imamo ob citrah v spominu nežne in blagodejne melodije, za kar je to glasbilo posebej pripravno. Tu pa smo doživeli citre tudi kot glasbilo, na katerem je možno izvajati glasbo, ki jo poznamo iz moderne glasbene scene, kjer so zvočni izrazi za uho manj blagodejni in harmonije v klasičnem smislu ni. Nekaterim ta glasba pač ne pove veliko, glasbeniki pa jo cenijo in seveda tudi igrajo.

Z našo nekdanjo sodelavko Neli se je uspešnega nastopa poleg njenih najbližjih veselila tudi skupina prijateljev iz naše skupnosti. Čestitke in veselje se je raztegnilo v prazničnem vzdušju po koncertu ob mizi slovenskih dobrot. Naslednji dan pa so čla-

ni župnijskega zbora povabili uspešno glasbenico in njeno spremstvo še v pivski vrt, kje se je prijateljstvo utrjevalo in zalilo s pivom, za konec je nebo »požegnalo« vso družbo še z dežjem, vsem v radost in da tak dogodek dolgo ostane v spominu.

Sveti krst, birmo in prvo obhajilo je prejela v kapeli župnijskega doma Marjana Čumurdžić. To je bilo prvo dejanje po pripravi, ki je potekala več kot pol leta. Odrasla oseba, ki želi sprejeti zakramente in vstopiti v katoliško Cerkev, mora najprej slišati in sprejeti nauk evangelija, spoznati Jezusa Kristusa v njegovih delih in mišljenju. Teden za tednom se je Marjana skupaj s svojim bodočim možem Kristjanom z zanimanjem posvetila razlagi krščanske vere in življenja po njej. Privoščila sta si dovolj časa za oznanilo o Bogu, načrtu odrešenja, zgodovini izbrane ljudstva, misijonskem delovanju apostolov in njihovih naslednikov in za vprašanja o osebnem odnosu do Boga in življenju kristjana v današnjih razmerah. Sklenila sta, da želita urediti svoj odnos do Kristusa in Cerkve in tako postaviti svoj zakon in družinsko življenje na temelj vere, ki odpira človeku pot rasti v duhovnem življenju. Z veseljem je nekaj zastopnikov naše skupnosti pri krstni slovesnosti sprejelo medse novo faranko. Obljubili smo jima molitveno podporo za njuno družino, saj bosta zaročenca na jesen sprejela še zakrament svetega zakona.

župnijski sodelavci

Maša s prvoobhajanci in birmanci

Zahvala gre najprej Bogu

Zahvala staršev in otrok učiteljicam

Na koncu vsi zadovoljni in veseli

Z mojstrico na citrah so se veselili njeni domači in naši farani.

Gospa Marjana pri krstu

STUTTART

Krstni slavlji

Slovenska župnija v Stuttgartu se veseli dveh novorojenčkov, ki sta postala božja otroka. Zakrament svetega krsta sta prejeli Liva Svendsen in Anabela Zarja Lunežnik. Pri obeh svetih krstih smo vsi skupaj doživeli veliko lepih trenutkov, ki so v vseh nas pustili globoko sled božje prisotnosti in ljubezni. Teologija svetega krsta pravi, da velikonočna skrivnost podeli krstu njegovo odrešilno vrednost; Jezus je dejansko »že prej govoril o svojem trpljenju, ki ga bo prestajal v Jeruzalemu, kot o krstu, s katerim mora biti krščen (prim. Mr 10,38; Lk 12,50). Kri in voda, ki sta pritekli iz prebodene strani križanega Jezusa (prim. Jn 19,34), sta podobi krsta in evharistije, zakramentov novega življenja (prim. Jn 5,6-8)« (Katekizem, 1225). Predno se povzpne v nebo, reče Gospod svojim apostolom: »Pojdite torej in naredite vse narode za moje učence: krščujte jih v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha in učite jih izpolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal« (Mt 28,19–20). To naročilo, ki se ga zvesto držijo od binokosti naprej, označuje glavni cilj evangelizacije, ki je še vedno aktualen. Ob teh besedah sv. Tomaž Akvinski razlaga, da je bila postavitev krsta večkratna: glede materije se to zgodi pri Jezusovem krstu; njegova potreba je bila potrjena v Jn 3,5; njegova uporaba se je začela, ko je Jezus poslal svoje učence oznanjati in krščeati; njegova učinkovitost izhaja iz trpljenja; njegovo širjenje je bilo zapovedano v Mt 28,19. Skupaj s podeljeno milostjo »krst zapečati kristjana z neizbrisnim duhovnim znamenjem (character) za pripadnost Kristusu. Tega znamenja ne izbriše noben greh, čeprav greh preprečuje, da bi krst obrodil sadove odrešenja« (Katekizem, 1272). Ker smo bili krščeni v enem Duhu, da bi bili »eno telo« (1 Kor 12,13), je včlenitev v Kristusa istočasno tudi včlenitev v Cerkev in v njej ostanemo povezani z vsemi kristjani, tudi tistimi, ki niso v polnem občestvu s katoliško Cerkvijo.

Prvo sveto obhajilo

Lepo praznovanje je naša župnija doživela ob župnijskem prazniku, ko so naši trije prvoobhajanci pristopili k oltarju in sprejeli Jezusa Kristusa v svoje srce. Evharistija v izvorniku pomeni »zahvaliti se«, obhajati zahvalo. S to zahvalo kristjani obhajajo in slavimo skrivnost vere, to se pravi božje delo. Evharistija je vir in vrhunec vseh drugih zakramentov. Zakramenti nam priskrbijo darove odrešenja, evharistija pa nam daje

Sveti krst je prejela Anabela Zarja Lunežnik.

Prvoobhajanci skupaj s starši in župnikom

Gospoda samega. Po evharistiji je namreč Kristus navzoč v svoji Cerkvi in se nam daje v hrano. Jezus je postavil evharistijo med obedom pri zadnji večerji, ko je s svojimi učenci obhajal veliko noč. Pri tem obredu, na veliki četrtek, Jezus vnaprej v ljubezni daruje svoje življenje za nas. Jezus je takrat preko učencev zbral vso Cerkev. Tudi danes želi Jezus še naprej obhajati evharistijo s svojimi učenci. Velika noč, pasha, je praznik prehoda. Za Jude je bil to spomin na izhod iz štiristoletne egiptovske sužnosti v obljubljeni deželo, za kristjane pa je spomin na Jezusov prehod s tega sveta k svojemu Očetu, preko trpljenja, smrti in vstajenja od mrtvih. Ko je Jezus odprl to pot, je bil to začetek prehoda v večno življenje za vse človeštvo. Jezus je pri zadnji večerji vzel v roke kruh in nato kelih z vinom ter pomenljivo rekel: »To je moje telo, ki se daje za vas ... To je kelih moje krvi ...«, ki se za vas in za vse preliva ...« To so najpomembnejše besede, ki jih je Jezus izrekel pri zadnji večerji, besede postavitve evharistije. Udeležiti se evharistije, Gospodove večerje, pomeni biti deležen istega kruha in kelih ter stopiti v osebno povezanost s Kristusom. Te besede je Jezus zaupal apostolom in po njih vsej Cerkvi. Povedati hočejo: »Tu sem za vas.« Že dvajset stoletij Cerkev živi iz teh besed in iz te navzočnosti, in prav s tem kruhom ter kelihom se bo krepila do konca časov.

K Bogu je odšel po plačilo

Z veliko žalostjo smo se poslovili od dobrega in zavednega Slovenca, domoljuba, zvestega katoličana in dobrega moža in očeta Jožefa Škorjanca. Pokojni se je rodil 17. marca 1922 v Rogaški Slatini. S štirinajstimi leti je

Pokojni
Jože Škorjanc

Božji otrok je postala Liva Svendsen.

odšel na šolanje v Osijek. Ob izbruhu druge svetovne vojne so ga poslali na vzhodno fronto. Bil je v Ukrajini, od koder so ga potem poslali v Italijo, kjer je bil v ameriškem ujetništvu. Po vojni je odšel v Saarland, kjer si je poiskal prvo zaposlitev. Leta 1960 je prišel v Stuttgart, kjer je delal pri podjetju AEG, Kodak in do upokojitve v tovarni Trost. Leta 1962 je spoznal svojo ženo Ano. 25. maja 1963 sta se poročila in si skupaj ustvarila topel dom. Gospod Jože Škorjanc je bil globoko veren kristjan in zaveden Slovenec. Med prvimi se je pridružil slovenski skupnosti, ki se je zbirala v Esslingenu pri svetih mašah. Opazil je, da takratna župnika dr. Franc Felc in pozneje Ciril Turk potrebujejo pomoč v zakristiji in je postal prvi mežnar slovenske skupnosti. To službo je opravljal desetletja in poleg vsega je bil vedno prisoten na vseh dogodkih, ki so bili povezani s slovensko župnijo. Gospod Jože, hvala za vse, za vso pomoč, za ves vaš trud, za vsako vaše dobro delo, za vse tre-

nutke, ki ste jih podarili slovenski župniji. Počivajte v miru.

Biti kristjan in Slovenec

Blaženi škof Anton Martin Slomšek pravi v eni svojih pridig takole: »Najlepši pa je človek, kateremu je Stvarnik jezik dal, da bi mu slavo in čast pel. Lepo je slišati glasno zvone peti, še lepše veselo orgle žvrgoleti, najlepši pa je slovenski glas, s katerim poje in govori, žaluje in se veseli. Brez besede in govorjenja bi zemlja ena velika puščava bila in vsaka človeška družina le eno žalostno zbirališče mutastih divjakov. Nikdar Boga ne moremo dovolj zahvaliti, da nam je prelepi slovenski jezik dal.« To je povedal Slomšek v pridigi v Možburgu na Koroškem, leta 1838. Drage Slovenke, dragi Slovenci, bodimo ponosni na svoj materni jezik in se ga ne sramujmo. Ljubimo ga, spoštujemo ga, čislajmo ga, negujmo ga, brani- mo ga in ga s ponosom govorimo.

Aleš Kalamar

Pevski zbor Obzorje poje Marijine pesmi.

Upanje v večno Slovenijo (Predavanje – 1. del)

Danes smo se na tem svetem kraju, kot vsako leto, spet srečali Slovenci iz celega sveta. S tem romanjem, ki ima velik duhovni in narodni povezovalni pomen, se že dolgo vrsto let tudi na zunaj kaže tisto, kar se je sicer dogajalo skozi stoletja, le da je prej naša navzočnost bila bolj tiha. Nismo se srečevali tako suvereno, ker nismo bili mednarodno prepoznavni. Naša definitivna navzočnost je bila še v pripravljanju, v snovanju, v zorenju, naša psiha se je morala dokončno izoblikovati. Skozi stoletja smo se krepili predvsem duhovno, ob spremljanju, ki nam ga je nudila krščanska vera in pripadnost krščanskemu svetovnonazorskemu in civilizacijskemu okviru, v katerem smo ohranjali in dopolnjevali svojo identiteto. To se je dogajalo v naši notranjosti, s komaj prepoznavnimi zunanji znaki našega obstoja. Pred 26 leti pa je vsa zbrana energija skoraj nepričakovano stopila na dan in nam zagotovila mesto v posvetu narodov. Če smo lani proslavljali srebrni jubilej naše države, letos začinjamo prvo leto do naslednje srebrne obletnice. Odgovorni smo zanj, da jo bodo naši nasledniki, tedaj ob zlatu, še lepše in veselejše proslavljali.

Današnje srečanje se nam javlja v različnih možnih triadah, z vso brezmejnostjo in bogastvom slovenskega sveta: 1) Prvič, tri Slovenije (matična, zamejska in zdomska); 2) Drugič, možne trojice iz zamejstva: iz Koroške, Rož-Podjuna-Zila, iz Primorske, Trst-Gorica-Benečija; 3) Tretja triada iz slovenskega zdomstva, razseljenega po celinah: Evropa, Amerika in Avstralija; 4) Končno, tromeja: Slovenija-Italija-Avstrija, s tem pa tri evropske jezikovne in miselne sestavine: slovanska, romanska in germanska.

V prvem omenjenem triptihu imamo pred seboj tri podobe Slovenije: matična, zamejska in zdomska. Vse tri izhajajo iz ene in iste Karantanije, bogati pa jih raznolikost in barvitost lastnih značilnosti. Matična in zamejska Slovenija sta si ozemeljsko neposredno blizu, druga ob drugi, dotikata se in bi za gledanje od zunaj morale biti eno, čeprav so do schengenskega sporazuma bile med njima državne meje. Pravim, da bi morale biti eno, ker je znano, da marsikdaj v matični Sloveniji niti na državni ravni niti na ravni ljudstva ni posluha za to, kar se dogaja med Slovenci, ki so od Ljubljane oddaljeni samo dobro uro vožnje z avtomobilom za severno ali zahodno mejo. Njihove skoraj stoletne težave in posebnosti bi morale biti za vsakega slovenskega človeka občutene in obravnavane kot lastne. Dolga desetletja uradnega domačega enoumja so povzročila, da so meddržavne meje postale tudi notranje meje v narodu. Petdeset let so/ste si Slovenci z obeh strani

meja bili tuji. Po letu 1991 se je to nezdravo stanje začelo spreminjati na boljše. Republika Slovenija je začela skrbeti za rojake, ki so kot zapostavljeni manjšinci živeli v sosednjih državah. Kljub temu je opazno, da Slovenci v matici še vedno živijo nekako preveč mirno v svojem malem in lepem vrtičku, ne zavedajo se pa, kako osrečujoča je povezava z rojaki, ki živijo samo nekoliko čez nekdanjo mejo. Pa ne samo osrečujoča, temveč tudi plodovita je lahko ta povezava, ker vsebuje nešteto političnih, kulturnih in trgovskih možnosti za skupno rast. Vsi bi morali čutiti, da smo eno, in na tej podlagi tesneje sodelovati. Slovenija je ena sama in bi se vsi morali tega veliko bolj zavedati. Slovenska narodna in državljanska zavest v matični Sloveniji je še vedno preveč pogojena s polpreteklostjo. Od tod neke vrste mrtvilo, ki se kaže tudi v teh razmerjih. Naj povem, da smo iz prekomorskega zdomstva dolga desetletja vzdrževali preko posameznikov in preko naših ustanov tako s Koroško kot s Primorsko zelo dobre stike. Ker z zaprto domovino neposredni stiki niso bili mogoči, smo se ves čas prepoznavali v slovenskem zamejstvu. V zvezi s Koroško bi morali vedno imeti pred očmi lepo slovensko pesem »Rož, Podjuna, Zila, venec treh dolin. Moja domovina, narod moj trpin!«. Menim, da je s temi verzi povedano vse, kar lahko čutimo do zibelke slovenstva. Za Primorsko imamo pa vedno pred očmi Gregorčičevo »krasno ... bistro hči planin«. Ob njenih vodah so se pred stoletji bili krvavi boji, s katerimi so Slovenci branili svojo zemljo. Oba dela zamejstva sta nam torej blizu in spadata v najintimnejše predele naše narodne eksistence.

Danes je pred vami nekdo iz zdomstva, nekdo, ki je iz druge generacije zdomske Slovence, ki je bil rojen sicer še v Evropi, v zasilnem taborišču v Italiji takoj po končani drugi svetovni vojni, a je vse svoje življenje živel zunaj zemljepisne Slovenije, v Argentini. Če so zamejci za matično Slovenijo »daleč«, kaj šele zdomci, kot jaz, ki prihajam izza oceana in celo iz druge poloble? Naj mi bo oproščeno, če anekdotično povem, da se v središču Slovenije, v Ljubljani, naključno srečujem z neznanimi ljudmi. Ko beseda nanese na to, od kod prihajam in odvrnem, da iz Argentine, me vprašajo, pred koliko leti in zakaj sem odšel tja. Ko odvrnem, da nikoli nisem odšel tja in da tam živim že celo življenje, ki pri mojih letih že ni več kratko, mi rečejo: »Pa lepo govorite slovensko!« Da, dragi prijatelj, kako pa naj bo drugače! Za nas je to slovensko govorjenje in čutenje normalno. Ti moraš pa za to zvedeti oz. se za to pozanimati. Vloga slovenskih medijev je pri tem tudi odločilna in je tudi v tem očitna ena izmed današnjih pomanjkljivosti.

Kljub omenjeni domnevni daljavi in s temi značilnostmi bom skušal v nekaj besedah strniti svoj pogled na večno Slovenijo.

Naj kot izhodišče najprej rečem, da na Slovenijo gledam celo življenje zemljepisno od zunaj. Ni mi bilo dano niti roditi se niti živeti v matični Sloveniji, čeprav se ves čas zavedam, da spadam vanjo. Biti zunaj, biti zato daleč, je stoletja bilo nekaj negativnega in tragič-

nega. V dolgih dobah brez komunikacij je bila oddaljenost neke vrste prekletstvo. V stari Grčiji je ostrakizem bila ena najhujših kazni. Bila pa je tudi ena od najhujših bolečin. Spominjam se še iz otroških let pisem, ki so jih pisali starejši in ki so prek oceana z navadno pošto (z ladjo) romala dva do tri mesece. Očitno so pisali enkrat na leto ali dve. Z letalsko pošto je pismo potrebovalo tri tedne, a je bilo to zelo drago, denarja pa ni bilo. Že nekaj desetletij pa živimo v dobi rastočih komunikacij in tekočih stikov med celinami, s katerimi so se razdalje neprimerno zmanjšale in mnogokrat celo izginile. V teh razmerjih pa gledanje iz oddaljenosti včasih daje boljše perspektivo.

Dejal sem, da smo živeli vse svoje življenje zunaj, a je to življenje bilo tako, kot ga je pokojni oče strnil v naslov ene svojih knjig, ki se glasi: Na tujem v domovini. Z linearnim gledanjem bi morali misliti: Če si na tujem, ne moreš biti v domovini. Pa vendar ... Slovenci smo živeli in živimo na tujem, zemljepisno raztreseni po svetu in zunaj ozemlja domovine, vendar smo duhovno vpeti v njeno dušo in srce. Tako smo na poseben način ves čas živeli in živimo v domovini. Gledanje na Slovenijo zato ni samo od zunaj. Ker nas je neposredno obdajal neslovenski svet, smo vedno iskali oporne točke v slovenskem duhovnem svetu. Ta nas je spremljal in nas spremlja vsepovsod. Duha Slovincem niso mogli uničiti niti zunanji niti notranji sovražniki, ki so pustošili in delno še pustošijo našo zemljo. Zunaj matičnega ozemlja živečim nam je manjkalo naravno slovensko okolje, skoraj tako kot rastlini zemlja ali ribam voda. Nadomestili smo si ga s ponotranjenostjo. Naučili smo se gledati tudi notranjost slovenstva in iz nje živeti. V naši kulturi smo dobivali smisel obstoja v trdih trenutkih take in drugačne suše. Zemljepisna oddaljenost in delna osamelost je dobivala uteho v večnih vrednotah ne samo krščanske vere, temveč tudi slovenskega izročila. V gojenju jezika, v spoznavanju pisateljev in pesnikov, v spoznavanju naše zgodovine, v razglabljanju njene daljine, pretekle in polpretekle problematike smo živeli in še živimo vpeti v slovensko stvarnost, ki jo torej gledamo od zunaj in od znotraj. Ves čas nas je namreč skrbelo, kaj se dogaja znotraj Slovenije, a ne znotraj njenih meja, o čemer smo bili dovolj dobro obveščeni, temveč znotraj njene duše. Skrbelo nas je stanje slovenskega duha. Iz relativne daljave smo spremljali njegov razvoj.

Slovenci v zdomstvu smo torej bili od vsega začetka zaznamovani z eksilom. Prva generacija je morala v tujino, ker je po velikem holokavstvu v Rogu, na Teharjah, Hudi jami in drugod bilo v nevarnosti tudi njeno življenje. Od takrat smo postali stigmatizirani, ker nas je uradna Slovenija imela, v najboljšem primeru, za gobavce slovenskega naroda. Poluradno smo še vedno to, čeprav se je prav pred kratkim to nastrojenje začelo krhati. V skoraj sto letih našega zdomstva (za nekatere se je to zdomstvo začelo pred devetdesetimi leti, za druge pred sedemdesetimi) smo kljub razdaljam in uradnemu preziru ostali zvesti svoji domovini ter ohranjali in gojili slovenske vrednote. V tem

Zahvala predavatelju

razpoloženju smo naravno pred 26 leti presrečni doživeli demokratizacijo in osamosvojitve Slovenije. Govorjenje o naši zvestobi pa ni prazno, saj je potrjeno z očitnimi dejstvi in delom že treh generacij, ki delajo v slovenskem duhu in neprestano postavljajo nove temelje za ustvarjanje in ohranjanje univerzalne Slovenije.

Zaradi te zvestobe sem danes lahko tukaj pred vami kot eden izmed vas in z vami javno, na glas in svobodno lahko razmišljam o skupni preteklosti, sedanosti in prihodnosti našega naroda in naše države.

O preteklosti je bilo že nekaj povedanega, zato ne bom o njej veliko govoril. Vendar se je vedno potrebno in vredno spominjati svetlih točk iz davnine. Od Karantanije, preko ustoličevanja, pokristjanjenja s svetima Cirilom in Metodom, in preko prve slovenske knjige smo se Slovenci prebijali skozi neprijazno zgodovino in se ohranjali ter utrjevali v svoji istovetnosti. V devetnajstem stoletju smo z razvojem dogodkov v Evropi začeli bolj dr-

zno razmišljati o svoji usodi. Od Vodnikove »Ilirija vstan««, preko Prešernovega »Vremena Kranjcam bodo se zjasnile ...«, preko pomladi narodov, preko Majerjevega naslova in programa »Kaj Slovenci terjamo ...«, preko izdelave slovenskega narodnega programa Zedinjena Slovenija, preko taborov, preko ustanovitve slovenskih strank, preko tripartitnih načrtov v avstro-ogrski monarhiji, pa do Majniške deklaracije pred sto leti, vse to je pomenilo močan vzpon v izoblikovanju naše samozavesti in navzočnosti. Konec prve svetovne vojne nam ni bil prijazen, čeprav smo se uspeli izviti iz utesnjujočega večstoletnega cesarskega političnega okvira. Kljub nekaterim dosežkom (kot npr. ustanovitev ljubljanske univerze) smo padli pod drugačen okvir, v katerem naše težnje niso bile izpolnjene. Med obema vojnoma se je ravno to kazalo na dovolj viden način.

Z drugo svetovno vojno je prišla katastrofa, ki je prej kot narod še nikoli nismo doživeli: Ob razkosanosti med tri okupatorje nam je skočila v hrbet

notranja revolucija. Moderno barbarstvo s srpom in kladivom ter rdečo zvezdo je pod pretvezo naprednosti, družbene pravičnosti in svobode povzročilo našemu narodu grozote in trpljenje, ki jih v prejšnjih zgodovinskih preizkušnjah nismo poznali. Z revolucijo, ki so jo med drugo svetovno vojno zanetili med nami člani komunistične partije, se je konflikt spremenil v nekaj absolutnega. »Kdor ni z nami, je proti nam ...« Ta »z nami« je bil totalen, brez kakršnih koli možnih nians. Kdor je hotel vnesti najmanjši pomislek, je bil tako ali drugače odstranjen, četudi je bil zvest ideološki pristaš (pa naj bo to Angela Vode, Edvard Kocbek ali kdor koli med mnogimi). Stalinistična revolucija je v svetovnem merilu in med nami šla tako daleč v svojem makiavelizmu, da ni dvomila o svojem kolaboracionizmu z nacizmom (pakt Ribbentrop-Molotov). Ko je v Sloveniji zvesta ideološka privrženka Angela Vode ob tem protestirala, so jo disciplinirali in ji dejali: »Stalin že ve, kaj dela!«

Se nadaljuje

☛ Lloyd DOUGLAS

Z G O D B A

Tretje poglavje

Paulu ni bilo lahko, toda izvlekel se je iz škripcev. Nekje iz peta je zajecjal nekaj kratkega, nakar je Marcel izjavil: »Sprejemam tvoje opravičilo, centurij. Ali se ti ne zdi, da moraš zdaj častnikom nekaj sporočiti? Uradno jim še nisem predstavljen. Kot odstopajoči poveljnik, se mi zdi, lahko ustrežeš tej vljudni zahtevi.«

To pot je Pavel pokazal, da še obvlada glas in je odločno rekel:

»To je tribun Marcel Galio, legat naše legije in poveljnik te trdnjave.«

Vsi meči so udarili v vojaški pozdrav, razen meča starega Seksta, ki si je nekaj urejal na oklepu.

»Centurij Sekst,« je ostro zaklical Marcel, »prinesi moj meč!«

Vse oči so se uprle v Seksta, ki je nerodno stopil k vratom in potegnil meč iz lesa.

»Še meč centurija Pavla,« je ukazal Marcel.

Sekst je s težavo izruval še drugi meč in oba s trmastim obrazom prinesel Marcelu, ki je izročil Paulu njegovega, Seksta pa pričakujoče gledal. Sekst je salutiral in Pavel prav tako, preden sta vtaknila meča v nožnici.

»Zdaj pa končajmo večerjo,« je rekel hladno Marcel. »Postavite mize nazaj. Zajtrk bo zjutraj ob petih. Častniki naj se prikažejo gladko obriti. Ob šestih bo poveljnikov namestnik Pavel opravil pregled. – Dovolj za danes.«

Pavel je spoštljivo prosil, naj mu dovoli oditi in ko mu je Marcel ugodil, je odštorkljal Sekst za Pavlom, ne da bi bil prosil za odpust. Na ostro vprašanje, če ni na kaj pozabil, je zamrmral, da je že pojedel.

»Potem boš pa še utegnil izprazniti poveljnikovo stanovanje, da se bom lahko še nocoj vselil vanj.«

Sekst je potrdil ukaz ter stopil s težkimi koraki k vratom. Nikomur ni preveč teknilo, toda delali so se, kakor bi končevali večerjo. Marcel je še malce posedel. Ko je vstal, so vsi skočili s sedežev. S krat-

kim priklonom se je priporočil ter z Demetrijem odšel. Ko sta prišla mimo sob, ki so jima bile prvotno določene, do odprtih vrat poveljnikovega stanovanja, sta videla, kako so ga sužnji praznili. Takoj nato so zanesli vanj njune stvari. Ko sta bila sama, je sedel Marcel za veliki pisalnik. Demetrij je uslužno stal pred njim.

»No, Demetrij,« je vprašal Marcel s pridvignjenimi obrvmi, »kaj praviš?«

Demetrij se je v pozdrav dotaknil čela s konico meča.

»Gospod, v čast si štejem, da sem suženj poveljnika Minoe.«

»Hvala, Demetrij,« je odvrnil Marcel s trudnim nasmehom. »Kdo poveljuje Minoi, bomo šele videli. Oreh je trd. Prva poskušnja se je srečno končala – toda vedno je težje skleniti mir, kot pa se vojskovati.«

Drugi dan je bilo vse v največji napetosti. Novi legat je nedvomno pokazal, da terja popolno oblast, zato pa je bilo manj jasno, če bo poveljeval kako drugače kot z brezobzirno silo.

Pavlov ugled je zelo trpel, vendar njegovega vpliva Marcel ni smel podcenjevati. Ubogal je ukaze, toda s tako jeznim molkom, da ni nihče vedel, kaj ima za bregom. Ga je mar še bolel užaljeni ponos? Ali je na tistem koval maščevanje? Marcel si ni mogel priti na jasno. Demetrij je ležal tik ob vratih ter spal z bodalom v rokah.

Nekako ob tednu je napetost popustila in posadka se je privadila novemu redu. Marcel je izdajal skope ukaze in terjal brezpogojno pokorščino. Poprej je zadoščala v Gazi mlahava voljnost, Marcel pa je hotel natančno in dosledno spolnjevanje ukazov brez zavlačevanja z nepotrebnimi vprašanji ali šepastimi izgovori.

Novemu poveljniku se je zdelo najpametneje, če prepusti osebne zveze z drugimi člani poveljstva naravnemu razvoju. Nikomur ni dajal prednosti,

varoval si je uradno dostojanstvo in ni izgubljal besed. Bil je pravičen, obziren in priljuden, pri vsem tem pa čvrst. Kmalu so povsod občutili sadove ostrejšega reda, toda brez občutljivosti. Moštvo je korakalo z novo zagnanostjo in je bilo ponosno, da je imelo opremo v redu. Zunanost in vedenje častnikov sta se vidno zboljšala.

Pavel je kot poveljnikov namestnik prihajal sleherni jutro k Marcelu po ukaze. O onem prvem srečanju nista nikdar spregovorila besedice. Vsi njuni pomenki so bili ledeno hladni in polni zadržane vljudnosti. Pavel, brezhibno oblečen, se je naznanjal po stražarju, obstal pred poveljnikovo mizo ravno kot sveča ter izmenjal s poveljnikom vojaški pozdrav.

»Šest velblodov moramo nadomestiti, poveljnik.«

»Zakaj?«

»Eden je hrom, dva sta bolna, trije pa ostareli.«

»Potem jih zamenjaj.«

»Razumem.«

Po takih pogovorih je Pavel pozdravil in odšel. Včasih se je Marcel spraševal, če bo to mrzlo razmerje trajalo večno. Upajmo, da ne, si je mislil. Na višini, kamor se je povzpел, da bi obdržal red, se je počutil zelo osamljenega. Pavlov značaj se mu je zdel v jedru izvrsten, toda pregnanstvo ga je zagrenilo in v enoličnosti in nekoristnosti tega puščavskega življenja je npravno razpadal. Marcel je sklenil, da mu bo ob prvem prijaznem znamenju prišel pol poti naproti, kaj več pa ne; na noben način pa ne bo sam napravil prvega koraka.

S Sekstom je imel Marcel malo stikov, kajti ta je sprejemal ukaze prek Pavla. Vse ukaze je spolnjeval do pike, ostal pa je čemerren. Pri mizi ni spregovoril besede. Z mračnim obrazom je pojedel svoj del, nato pa prosil, če sme oditi.

Se nadaljuje

Oglas sme obsegati največ 50 besed. Cena oglasa je 20 EUR za enkratno objavo. Celoletna objava z isto vsebino je 150 EUR. Z večkratno zaporedno objavo narašča tudi popust. Oglase sprejemamo do 5. v mesecu za naslednjo izdajo. Plačilo pri poverjenikih, slovenskih župnijah ali na uredništvu.

Koper, foto: Janez Modic

MALO ZA ŠALO

Policista v knjigarni kupujeta knjigo za komandirjev rojstni dan.

»Kaj pa želite?« vpraša prodajalka. »Leksikon, filozofijo ali kaj lažjega?«

»Lahko je tudi kaj težjega, saj sva prišla z avtomobilom.«

»Voda ima zelo veliko moč!« pove profesor biologije. »Ali mi zna kdo povedati kakšen primer?«

»Če moja mama joka, lahko od očeta dobi, kar hoče!« se oglasi Mihec.

Skupina otrok iz vrtca je obiskala bližnjo policijsko postajo. Na steni so videli fotografije desetih najboljših iskanih kriminalcev.

»Ali so to res slike kriminalcev?« je vprašal eden izmed otrok.

»Res,« je odgovoril policist. »Detektivi jih iščejo, da bi jih zaprli.«

»Zakaj pa jih niso zaprli takrat, ko so jih slikali?« je vprašal Janezek.

»A vidva sta pa dvojčka?«

»Prosim?!«

»Ja, ko vaju je pa mamica tako lepo oblekla ... Enake hlače, bundi, kapi ...«

»Gospod, vozniško in prometno prosim!«

Mojmir pride iz šole in reče:

»Očka, danes me je pa učiteljca v šoli pohvalila.«

»Lepo. Kaj pa je rekla?«

»Da pišem tako kot kakšen zdravnik.«

Učiteljca je dala učencem za domačo nalogo spis z naslovom Kaj si želim v življenju?.

Irena je napisala: »Želim imeti veliko hišo, velik avto, veliko denarja, najmanj tri otroke, moža ...«

Učiteljca je nalogo pregledala in spodaj pripisala: »Pazi na vrstni red ...«

Mladoporočenca sta stopila iz poročne dvorane. Otroka, deček in deklica, ki sta opazovala poročni par, sta se zabavala, potem pa je deček predlagal:

»Naj ga prestrašiva?«

»Ja,« se je strinjala deklica in stekla sta k ženinu ter zavpila: »Živijo, očka!«

KRIŽANKA

KRIŽANKA 1709	MURSKA SOBOTA	LITURG. VZKLIK VESELJA	IGRA NA SREČO	IMETI (2. OS. EDNINE)	NAŠA LUČ	ŠKOFIJSKA KLASIČNA GIMNAZIJA	KRAJ BLIZU LJUBLJANE	ZAVORA BREZ GLAVE	JAKOBOVA ŽENA	ŠPANJA	DUŠEVNO BOLAN
MARIJIN ...					... PRAZNIK 20. ČRKA ABECEDE						
ULICA V MARIBORU										KISIK VZKLIK PRE- SENECENJA	
NAŠA LUČ	TETA BREZ GLAVE 5 MOJZESOV- VIH KNJIG				SLOV. SLI- KAR IVAN GRŠKI LETALEC						
PLESATI (VELELNİK)						MARIBOR. ŠPORTNI C. ZAČETEK ABECEDE					SLOVENSKI KRAJ BLIZU TRSTA
EVROPSKA VALUTA				POK. IZSEL DUHOVNIK STANKO VATIKAN							
OBDELAN KOS ZEMLJE						4. ČRKA ABECEDE IVAN CANKAR	AMPER POČITN. NASELJE V BOHINJU			ZNAK ZA ELEKTRIKO IZOBRAŽEN, POLN ZNANJA	
GROBNICA ... MAHAL V INDIJI				VIOLINIST ANDRÉ VALENTIN VODNIK				UPANJE, ZAUPANJE ZAJEDAVKA NA DREVJU			
1. ČRKA ABECEDE	ANTON VODNIK PUŠČICA NA LOKU				OGLJIK PREDM. 5 ČAROBNO MOČJO		LESENE BAJTE ČASOVNI VEZNIK				
TOPE SVETELI		VERICA TRSTENJAK GOROVJE V J. AMERIKI				GRAD PRI BEGUNJAH TRDA UME- TNA SNOV					
TOVARNA ŽIVIL V KAMNIKU				REDNI NAROČNIK IZIDOR VA- LENTINČIČ							
LESA, KI SE SAMODEJ- NO ZAPIRA						CIRIL LAVRIČ ŽENSKO IME (MIN)				1. ČRKA ABECEDE LOGAR IVANA	
ŽENSKO IME						OKRAJŠ. ZA ALBANSKI GERMAN- SKO M. IME			IVAN OMAN MAMI BREZ ENEGA 'M'		
NAŠA LUČ	LIKAR IVAN BOLEČ VBOD			POSUŠENA TRAVA 16. ČRKA ABECEDE							
MATEM. ŠTEVILO			JED IZ JAIC IN MOKE ELIZABETA RAK							REGENS- BURG ANTON JAMNIK	
NEMŠKI HITRI VLAK				ANTON INGOLIČ 1. ČRKA ABECEDE		STARA MAMA 1. ČRKA ABECEDE					AVSTRIJA
SAMOVA DRŽAVA											

REŠITEV KRIŽANKE št. 1707

STAVBA 1707	BRNO IME	TRAVNAT SLOV. NA SLOV. NA SLOV. NA	NAŠE OD VEC	AVTON DINAC PERSANCI	DENAR, KI JE PERSANCI	POK. IZSEL DUHOVNIK STANKO VATIKAN	JOD	ITALIJA PREDGOVOR KOS	ŽENSKO IME	ŠP. PAVEL D. LAMARCA SALZBURG SIT ENVAL
NEVERNA APOSTOL	T	O	M	A	Ž	C	I	R	I	L
BLIMENI KOS	A	Z	A	L	E	J	A	A	R	A
NAŠARJ TRSTI GLAVIC	M	A	L	O	P	R	I	D	N	Ž
ŠTIR MOČJO RAE	A	R	O	N	N	D	L	A	N	I
ROBLJA ARTON	R	A	S	I	L	O	A	A	B	
AVSTRIA	A	B	O	N	A	S	K	O	R	
DEJNI PROSTOR SAVE	S	O	R	A	A	S	O	S	T	
PRESTANO SČI STARI GA BRNA	O	S	T	I	A	T	O	M	A	J
SADJE	P	L	O	D	P	D	A	N	E	
LESENO KOPČICA VODJO	R	A	K	A	L	B	S	T		
SKAŠLA, NO MOČJO IME	A	D	I	S	A	B	O	T	I	N
NEKALNICA	N	E	K	A	D	L	I	P	A	
URAN	U	V	R	H	N	I	K	A	O	
SLOVENSKO MESTO	P	O	S	T	O	J	N	A	P	S